

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Hodnotící zpráva o dopadu projektu v lokalitě

Vítkov, Budišov nad Budišovkou, Čermná ve Slezsku

Mgr. Michal Jašek

listopad 2020

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Obsah

1	Seznam použitých zkratk.....	3
2	Manažerské shrnutí.....	4
3	Základní terminologie	5
3.1	Sociální vyloučení	7
4	Metodologie a cílová skupina	8
5	Limity evaluace	12
6	Popis výchozího stavu vzdělávacího systému a kontextu v lokalitě	13
6.1	Předškolní vzdělávání	14
6.2	Základní školství	16
6.3	Střední stupeň vzdělávání.....	18
6.4	SWOT analýza a další aktéři v oblasti.....	18
7	Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění	19
8	Zhodnocení rizik při plnění cílů (obecná rizika i konkrétní rizika v řešené lokalitě).....	35
9	Výsledný stav vzdělávacího systému a doporučení do budoucna	37
9.1	Adresnost/relevance	37
9.2	Konzistence	38
9.3	Koordinace a synergie	38
9.4	Udržitelnost.....	39
9.5	Závěry a doporučení	40
10	Zdroje a literatura.....	42
11	Přílohy	43

1 Seznam použitých zkratek

ASZ	Agentura pro sociální začleňování (odbor Ministerstva pro místní rozvoj ČR)
CI	Centrum inkluze
ČSÚ	Český statistický úřad
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
IKV	inkluzivní a kvalitní vzdělávání
IROP	Integrovaný regionální operační program
KIV	konzultant/ka pro inkluzivní vzdělávání
KPSVL	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
LP	lokální partnerství
MPI	místní plán inkluze
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
NZDM	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OPZ	Operační program Zaměstnanost
ORP	obec s rozšířenou působností
OSPOD	odbor sociálně právní ochrany dětí
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PS	pracovní skupina
SAS	sociálně aktivizační služba
SASRD	sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi
SPSZ	strategický plán sociálního začleňování
SŠ	střední škola
SVČ	středisko volného času
SVL	sociálně vyloučená lokalita/lokality
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ZŠ	základní škola

2 Manažerské shrnutí

Následující zpráva předkládá výsledky zhodnocení spolupráce Agentury pro sociální začleňování (dále jen „ASZ“) s obcemi Vítkov, Budišov nad Budišovkou (dále také jen „Budišov“) a Čermná ve Slezsku (dále také jen „Čermná“) v letech 2016–2020 na základě analýzy výstupů a výsledků implementace místního plánu inkluze (MPI). Podkladem pro evaluační zprávu byly kromě analýzy veřejně dostupných zdrojů a kvantitativních dat poskytnutých MŠMT především polostrukturované rozhovory s celkem 15 vybranými aktéry v oblasti doplněnými o 3 rozhovory s konzultantkou pro inkluzivní vzdělávání, vše realizované během dubna až října 2020.

Obce s celkovým počtem přibližně 9100 obyvatel se nachází v geograficky periferním postavení na hranicích krajů Moravskoslezského a Olomouckého, v sousedství vojenského prostoru Libavá. Dotýká se jich postupné snižování počtu obyvatel, zadluženost, vysoká nezaměstnanost a nevýhodná vzdělanostní struktura. Pokud jde o oblast vzdělávání, zdejší dvě mateřské školy, dvě základní školy s běžnými třídami a jedna základní škola zaměřující se především na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen „SVP“) se potýkají především s rostoucím podílem žáků s potřebou podpory z důvodů SVP, zvláště v souvislosti s novelou zákona napřimující podporu k sociálně znevýhodněným žákům a žačkám¹ a zpravidla neumožňující školským institucím žáky se SVP odmítnout.

Obce vstoupily do spolupráce s ASZ v roce 2016, v témže roce se začaly setkávat pracovní skupiny Vzdělávání, výsledkem jejich setkávání bylo schválení místního plánu inkluze (dále jen „MPI“). Na jeho základě místní aktéři zažádali o financování tří projektů z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání – ty se začaly realizovat od poloviny roku 2019 (resp. začátku roku 2020). Čtvrtým projektem, nacházejícím se již mimo MPI, je pak z projektu IROP financované rozšíření budišovské MŠ o další část budovy.

Obecně tak lze říci, že povaha aktivit komplexně reaguje na potřeby v oblasti vzdělávání definované prostřednictvím strategických cílů místními aktéry, a to zejména v Budišově. Zabývají se tedy jak snahou podchytit rozvoj potenciálně studijně neúspěšných dětí již v předškolním vzdělávání, spolupracovat i s rodinami dětí, podporovat žáky při studijních neúspěších, motivovat je k dalšímu rozvoji, nabízet přístupné volnočasové aktivity a podporu prostřednictvím nabídky sociálních služeb nebo poradenství. Součástí projektových aktivit jsou i rekonstrukce vzdělávacích prostor a zajištění alespoň části jejich personálního pokrytí. Významným aktérem rozvoje (inkluzivního) vzdělávání je nezisková organizace Centrum inkluze. Za přínos můžeme považovat i zapojení do jednoho z projektů, a tedy realizaci některých aktivit, na ZŠ Jana Zajíce.

1 V tomto dokumentu se vzhledem k usnadnění jeho čitelnosti v případě některých podstatných jmen vědomě uchylujeme k používání generického maskulina, tedy mužského rodu slova. V některých vhodných případech přesto uvádíme slovo v obou rodech.

Úroveň spolupráce a propojení organizací v rámci vzdělávací soustavy je v Budišově užší – tamní MŠ se s místní ZŠ a předškolním klubem Krteček zřízeným Centrem inkluze aktivně podílí na propojování dětí, rodičů a pedagogů k co nejhladšímu průchodu dítěte studiem, navázání bližšího vztahu s rodičem a přípravě pedagogů na specifika práce s danými žáky. Taková kooperace ve Vítkově nastavena není, zřejmě i vlivem skutečnosti, že nemalá část vítkovských žáků s potenciálními speciálními vzdělávacími potřebami ze sociálně znevýhodněného prostředí co do základního stupně vzdělávání navštěvuje ZŠ Jana Zajíce.

Právě výstupy vzdělávacích aktivit školy představují výjimku na jinak přínosné realizaci aktivit MPI a rozvoji inkluzivního a kvalitního vzdělávání. Tato škola participuje na některých aktivitách s dalšími aktéry v území, zároveň se lze domnívat, že vzhledem k velkému podílu žáků pocházejících ze sociálně znevýhodněného prostředí je mezi žáky ZŠ Jana Zajíce velký počet těch, kteří by mohli být vzděláváni na standardní základní škole. Právě provoz této pro některé „segregované“ ZŠ může i nadále udržovat status quo co do generačně předávaného cyklu chudoby, závislosti na dávkách, nezaměstnanosti a snížené víry ve smysl vzdělávání. Bylo by žádoucí otevřít diskusi na téma další pojetí vzdělávání v této škole a jejím místě ve struktuře vzdělávacího systému na Vítkovsku a i ve spolupráci se sociálními službami či Centrem pro rodinu zintenzivnit péči o děti směřující do přípravného ročníku školy a do jejich dalších ročníků.

V reakci na skepsi k inkluzivnímu vzdělávání (dále jen „IKV“) potenciálně prostupující nejen politickou reprezentací obcí by dále pomohla kontextualizace tohoto přístupu zpřístupněním perspektivy obcí, které se IKV dlouhodobě zabývají (Krnov, Sokolov apod.). Systémové řešení vlivu „nepůvodních obyvatel“ na průběh vzdělávání se však nachází spíše mimo moc obce, dlouhodobým řešením je schválení zákona o sociálním bydlení. Obce by jinak mohly vytvořit dostatečný bytový fond pro usazení za bydlením migrujících rodin, podmínkou úspěšnosti takové akce by však zřejmě byla intenzivnější sociální práce. Obecně by však pedagogy potýkající se s méně systémovými obtížemi při vzdělávání studentů s výchovnými problémy (zmiňované některými aktéry ve Vítkově, Budišově nebo Čermné) mohlo podpořit další vzdělávání v oblasti etopedie (další závěry a doporučení viz kap. 9, str. 38, příp. podkapitola 9.5 a str. 41).

3 Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování, která je jedním z odborů Ministerstva pro místní rozvoj ČR, byla v roce 2008 ustavena jako ústřední nástroj státní správy pro řešení sociálního začleňování. Jejím dvěma základními úkoly jsou zajištění podpory obcím v procesu sociální integrace a odborná koordinace řešení sociálního vyloučení na národní úrovni. ASZ podporuje obce a města v tom, aby mohly plnit svoji funkci v zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání, bydlení, zaměstnání, zdravotní péči a dalším zdrojům a institucím všem svým občanům bez ohledu na jejich sociální status.

Základním nástrojem ASZ při řešení sociálního vyloučení v konkrétní obci je **síťování a propojování relevantních místních aktérů**, které je nezbytným předpokladem pro implementaci integračních procesů. K tomu slouží tzv. **lokální partnerství** (dále jen „LP“), platforma, v jejímž rámci se koordinovaně řeší jednotlivé problematické oblasti prostřednictvím vytčení strategických cílů a naplňování konkrétních opatření pro jejich naplňování. Obec vytváří ve spolupráci s pracovní skupinou Vzdělávání a zástupci ASZ (lokální konzultant a konzultant pro inkluzivní vzdělávání) **místní plán inkluze v oblasti vzdělávání**.

Cílem MPI je systematizace opatření na podporu inkluzivního vzdělávání v obci v rámci místní vzdělávací soustavy. Plán je vypracován na dobu 3 let. Návrh plánu obsahuje identifikaci problémů v oblasti inkluzivního vzdělávání a rámcový návrh možných opatření řešících daný problém. Opatření přijatá v rámci MPI řeší především problematiku zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření, zejména zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků socioekonomicky znevýhodněných a pocházejících z odlišného kulturního prostředí, tj. dětí a žáků žijících v sociálně vyloučených lokalitách či ohrožených sociálním vyloučením, a problematiku desegregace škol. V návaznosti na desegregaci škol a kvalitu vzdělávání zmíněných cílových skupin může MPI obsahovat opatření zaměřená na kapacity škol a školských zařízení vyplývající z potřeb území s ohledem na cílové skupiny.

MPI je zpracován v kontextu předpokládaného demografického a sociálně ekonomického vývoje a s ohledem na efektivitu vzdělávací soustavy v místě se zřetelem na počty výše zmíněných skupin. Pro nastavení opatření také slouží analýza místní vzdělávací sítě, která popisuje místní vzdělávací síť jak kvalitativně, tak kvantitativně; jsou zjišťovány systémové bariéry v přístupu ke vzdělávání a navrhována opatření na jejich překonávání.

ASZ dlouhodobě odborně mapuje problém sociálního vyloučení a možnosti jeho řešení a snaží se o rozšíření sociálně inkluzivního diskurzu. V lokálních samosprávách působí ve prospěch implementace nových způsobů práce představovaných především propojením, koordinací a aktivizací místních aktérů. Sociální problémy se snaží pojmenovávat přesně, v celé jejich šíři a s ohledem na jejich příčiny, čímž umožňuje změnu vnímání problémů aktéry místní sociální politiky. Může poskytnout alternativu k segregáčním a restriktivním praktikám, v nichž řada lokálních politiků vidí jediný nástroj řešení.

V rámci své práce však ASZ naráží také na značné **limity**. Základní limit tvoří skutečnost, že ASZ nedisponuje žádnými pravomocemi vůči obcím a samosprávám ani vlastními finančními zdroji. Sehrává tak úlohu odborného poradce a motivátora. Disponuje rovněž jen velmi omezenými možnostmi systémového ovlivňování na úrovni národní politiky, neboť nemá žádné legislativní ani exekutivní pravomoci. ASZ je tedy pouze zprostředkujícím aktérem, který nemá přímý vliv na stav sociálního vyloučení a sociálně vyloučených lokalit v obcích.

V současné době je nejsilnějším nástrojem vlivu na obce v rukou ASZ **Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám** (dále jen „KPSVL“), který umožňuje obcím spolupracujícím s ASZ exkluzivně podávat projekty do uzavřených nesoutěžních výzev, kde jsou pro ně

předem alokovány značné finanční zdroje. Projektové poradenství v rámci KPSVL se tak stává jednou ze zásadních intervencí ASZ ovlivňující řešení sociálního začleňování v obcích.

3.1 Sociální vyloučení

Pod pojmem **sociální vyloučení** chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají ztížený přístup ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, a zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení. Současně se snižuje možnost jejich participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování. Se sociálním vyloučením je často spojena určitá míra stigmatizace ze strany většinové společnosti, která může izolaci ještě prohlubovat.

Mezi základní indikátory sociálního vyloučení patří materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování, kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele samy o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Různé kombinace intenzity těchto jevů pak vytvářejí charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o **sociálně vyloučené lokalitě** (dále jen „SVL“). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou zákonné normy, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti, i faktory vnitřní, které se často mezigeneračně reprodukuji (např. životní styl samotných sociálně vyloučených). Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou. Je však nutné důrazně se vyhradit proti zaměňování pojmu sociální vyloučení s příslušností k romskému etniku. Výše uvedený popis fenoménu sociálního vyloučení jasně dokládá, že stav vyloučení ze společnosti může postihnout kohokoliv neohledně na jeho etnickou příslušnost. Tomu také v současné době odpovídá zacílení intervencí Agentury pro sociální začleňování.

Dopady sociálního vyloučení na oblast vzdělávání jsou komplexní a projevují se v několika rovinách. Obecně lze ale říct, že děti/žáci vyrůstající v prostředí sociálního vyloučení mají

menší vzdělanostní šance a jsou častěji předurčeny ke školnímu neúspěchu než jejich vrstevníci. To je dáno různými faktory individuálního a strukturálního charakteru, jakými jsou například ekonomický status rodiny, dosažené vzdělání rodičů, segregace vzdělávacího systému, nedostupnost podpůrných služeb, a další. Z hlediska školské legislativy lze tyto žáky označit za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen „SVP“) z důvodu odlišných životních podmínek. V praxi školám a školským poradenským zařízením chybí jednotné a srozumitelné nástroje, které by pomohly tyto žáky bezpečně identifikovat. Jedním z důsledků je skutečnost, že údaje ve školských výkazech často neodpovídají reálné přítomnosti těchto žáků ve třídách.

4 Metodologie a cílová skupina

Předmětem evaluace je projekt „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“. Hlavním cílem projektu je dosáhnout v zapojených obcích uplatnění principů kvalitního a inkluzivního vzdělávání (dále jen „IKV“) na participativním základě a vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení a rozvoj opatření vzniklých v průběhu projektu na lokální úrovni. Klíčové aktivity (dále jen „KA“) projektu představují realizační nástroje ASZ na místní úrovni (spolupráce s územím, podpora odborné spolupráce, aktivizace relevantních aktérů, metodická podpora a výzkumy, analýzy a evaluace). Realizací jednotlivých KA se vytvářejí výstupy, které mají kapacitní charakter. Je tím myšleno to, že nevyvolávají změny přímo ve školách či u jednotlivých dětí a žáků, ale vytvářejí předpoklad pro to, aby takové změny mohly nastat. Kapacitní charakter znamená, že vytvářejí dílčí předpoklady pro zvýšení schopnosti (znalostí, kompetencí, případně zdrojů) klíčových aktérů změny (obce a města, školy, neziskové organizace atd.) řešit identifikované věcné problémy. Výstupy klíčových aktivit jsou existence a činnost pracovní skupiny Vzdělávání, místní plán inkluze, projektové poradenství, vstupní analýza, komunikační plány, workshopy, semináře, stáže. Cílem evaluací je zhodnotit působení realizovaných aktivit v územích. Pro zhodnocení tohoto cíle je zapotřebí znát výsledky evaluace průběhu spolupráce, která je metodologicky koncipovaná jako a) analýza kritických míst průběhu spolupráce, b) analýza spokojenosti aktérů s působením ASZ a c) zhodnocení kvality spolupráce pracovních skupin. Výsledky evaluace průběhu spolupráce tak doplňují kontext, v němž se změna odehrávala.

Evaluace slouží partnerům jako reflexe dosavadní práce a směr dalšího vývoje v oblasti IKV. Pro vnitřní agenturní účely slouží evaluace jako zhodnocení přínosnosti působení v územích.

Samotná evaluace výsledků spolupráce se zaměřuje na aktivity ASZ, které byly v územích realizovány. Výsledková evaluace zjišťuje dopady, které mají krátkodobý nebo okamžitý dopad uskutečněných intervencí (oproti tomu dlouhodobé dopady vznikají v horizontu následujících let po skončení projektu). Za hlavní intervenci ASZ je považováno vytvoření MPI, proto cílem evaluace je zjistit, jak dokument ovlivnil aktivity aktérů pro rozvoj IKV.

Hlavní evaluační otázka: Jakou změnu podnítl dokument MPI mezi aktéry v území?

Evaluační zpráva zhodnocuje, nakolik se daří naplňovat MPI. Popisuje způsoby, jakými jsou cíle MPI realizovány a jaký charakter mají opatření realizovaná aktéry v daném území.

Vyhodnocení naplňování MPI odpovídá monitorovacímu postupu, všechny cíle (specifické) jsou vyhodnoceny dle kritérií míry naplňování, a tedy: zda jsou už naplněny, naplněny částečně, nebo nebyla vytvořena žádná opatření pro dosažení cílů.

Pro zhodnocení naplnění jednotlivých cílů je zapotřebí znát konkrétní postupy nebo opatření, která aktéři realizovali. V evaluaci se zaměřujeme na popis těchto aktivit, přičemž hlavním zdrojem dat jsou pro nás aktéři (většinou se jedná o ředitele/ředitelky škol, zástupce/zástupkyně škol, pracovníky NNO).

Výstupem analýzy je jednak zhodnocení charakteru opatření: zda se jednalo o opatření aktivizační, motivační, koordinační, vzdělávací, inovativní, udržující. Není vyloučen překryv daných charakteristik. Dále hodnotí cílenost opatření, na koho byla opatření zaměřena, zda se jednalo o podporu personální, přímou podporu pro žáky atd.

Tabulka č. 1: Vedlejší evaluační otázky a ukazatele

Vedlejší evaluační otázka–evaluační ukazatele	Typ dat	Dimenze
Na co cílí opatření, která vycházejí z MPI?	kvalitativní	• personální kapacity • přímá podpora pro žáky ažačky • podpora komunikace a spolupráce • technicko-materiální kapacity
Jaký je charakter změn, které vycházejí z MPI?	kvalitativní	• aktivizační • motivační • koordinační • vzdělávací • inovativní • udržující

Existence výsledků je zkoumána pomocí dvou evaluačních ukazatelů, kterými jsou cílenost opatření a charakter těchto opatření (viz výše). Vyhodnocení charakteru opatření je vždy vztaženo k cílové skupině, na kterou bylo opatření zaměřeno.

- **Motivační** opatření vysvětluje význam vzdělávání a motivuje k pozitivnímu vztahu.
- **Koordinační** opatření podporuje propojení aktérů a jejich komunikaci. Typickou aktivitou je například fungování platformy.
- **Aktivizačním** opatřením se rozumí podněcování k návykům: vzdělávacím, kooperačním, komunikačním apod.

- **Vzdělávací a osvětový** charakter mají taková opatření, jejichž přímou aktivitou je rozvíjení nových poznatků. Sem patří např. doučování žáků a žaček, další vzdělávání pedagogických pracovníků (tzv. DVPP) nebo i pořádání volnočasových kroužků.
- **Inovativním** charakterem opatření je myšleno využívání nových postupů, například zavádění nových metod do výuky.
- **Udržující** jsou ta opatření, která například udržují dosavadní pozitivní stav. Může se jednat i o aktivity, které byly nastaveny ještě před vznikem MPI.

Pro formulování evaluačních ukazatelů byla využita logika teorie změny. Východiskem teorie změny je místní plán inkluze evaluované obce, který je analyzován logikou zachycenou na obrázku č. 1. Každé opatření nemusí mít, a obvykle nemá, svůj unikátní výsledek. Často má opatření více dopadů.

Obrázek č. 1 Postup při stanovování výsledků intervencí

Cílem evaluací je zhodnotit působení realizovaných aktivit v územích. Pro naplnění tohoto cíle čerpá analýza z výsledku evaluace průběhu spolupráce.

Při evaluaci ve městech Vítkov, Budišov nad Budišovkou a obci Čermné ve Slezsku, která probíhala v červnu až říjnu 2020, byly využity následující **výzkumné metody a techniky**:

1. Polostrukturované rozhovory s 15 zástupci organizací, převážně pracovníky/cemi organizací a institucí, jejichž zástupci/kyně se účastní pracovní skupiny Vzdělávání:²

- zástupce/zástupkyně MŠ Budišov nad Budišovkou,
- zástupce/zástupkyně MŠ Vítkov; zástupce/zástupkyně další pobočky MŠ Vítkov,
- zástupce/zástupkyně ZŠ Budišov nad Budišovkou,
- zástupce/zástupkyně ZŠ a gymnázium Vítkov,
- zástupce/zástupkyně SŠ Odry,

2 Další oslovený/á, zástupce/kyně ZŠ Jana Zajíce, žádost o rozhovor z nedostatku času odmítl/a.

- zástupce/zástupkyně SVČ Vítkov,
- zástupce/zástupkyně SVČ Budišov nad Budišovkou,
- zástupce/zástupkyně sociálního odboru ve Vítkově + manažer/ka SPSZ,
- zástupce/zástupkyně města Vítkov,
- zástupce/zástupkyně města Budišov nad Budišovkou,
- zástupce/zástupkyně města Černá ve Slezsku,
- dva zástupci/zástupkyně neziskové organizace Centrum Inkluze.

2. Tři polostrukturované rozhovory s KIV.

3. Desk research veřejně přístupných zdrojů:

- Vstupní analýza Vítkovsko 2016, OPZ (Bedřich 2016) ,
- Vstupní analýza Vítkovsko 2018, OP VVV (Staveník 2018),
- místní plán inkluze,
- webové stránky místních institucí.

4. Analýza dat:

- z veřejně přístupných zdrojů,
- administrativních dat poskytnutých MŠMT.

Tabulka č. 2: Harmonogram hodnocení výsledků spolupráce

Aktivita	Obsah činnosti	Datum
Desk research	sekundární analýza dat, zpracování dat z MŠMT	4–6/2020
Evaluační design	vytvoření evaluačního designu ve spolupráci s evaluačním týmem, vedoucím Oddělení výzkumu a evaluací, centrálním expertem na IKV: prověření cílů, formulace evaluačních otázek, výběr evaluačních metod a nástrojů, vytvoření sítě aktérů a identifikace komunikačních partnerů, určení frekvence sběru dat	4–8/2020
Tvorba evaluačních nástrojů	identifikace potřeb dané SVL, výběr a tvorba vhodných evaluačních nástrojů (dotazníky, scénář rozhovorů)	4–8/2020

Rekrutace respondentů	oslovení a domluvení termínů rozhovorů	4, 6, 8–9/2020
Sběr dat	13 polostrukturovaných rozhovorů s místními aktéry, 3 s KIV	4, 6, 8–10/2020
Analýza dat	čistění dat, triangulace, kódování etc.	8–10/2020
Psaní výzkumné zprávy	formulace zjištění + doporučení	11/2020
Zpracování připomínek od ASZ	zpracování interních připomínek	12/2020

5 Limity evaluace

Evaluace dopadů spolupráce ASZ a obcí se sociálně vyloučenými lokalitami naráží na několik zásadních limitů. Některé z nich jsou obecnými metodologickými problémy evaluace sociálních jevů, jiné se týkají specifík práce ASZ.

V úvodu je potřebné zmínit, že jde o interní evaluaci. Z povahy interní evaluace vyplývají možná rizika: například ovlivnění komunikačních partnerů, reliability dat nebo příznivější a méně kritická analýza. Na odstranění těchto limitů existuje vnitřní kontrola pomocí expertního garanta na evaluaci. Odbornost postupů evaluací je zároveň kontrolována interní oponentní skupinou. Existuje i externí kontrola v podobě externí průběžné evaluace zajištěné externími subjekty.

Specifickým omezením vyplývajícím z povahy ASZ jako organizace a její činnosti, které jsme zmiňovali již v jedné z předchozích kapitol, je zejména rozpor mezi tím, že **primární cílovou skupinou ASZ je obec a místní institucionální aktéři**, avšak zvolená evaluační metoda šetří dopady intervencí na sociálně vyloučené osoby, které jsou pro ASZ sekundární, tedy nikoliv bezprostřední, cílovou skupinou. Již z tohoto východiska vyplývá, že činnost ASZ může mít pouze **zprostředkovaný vliv na vznik dopadů** v sociálně vyloučených lokalitách. Zásadní roli v jejich uskutečnění má aktivita místních aktérů, kterou může ASZ podpořit, nemůže ji však zastoupit.

Zároveň musíme vzít úvahu také limity související s aktuálními omezeními realizace inkluzivního vzdělávání. Do jeho vývoje, stejně jako obecně do vývoje společnosti, silně **intervenuje velké množství vnějších faktorů**, které ASZ, ale ani obce a jejich obyvatelé, nemohou nijak ovlivnit. K vnějším intervenujícím faktorům můžeme přiřadit i **systémové nastavení** jednotlivých politik státu, které determinuje možnosti řešení různých aspektů sociálního vyloučení. Další důležitou skutečností, kterou musíme mít na mysli při hodnocení spolupráce obcí s ASZ, je to, že integrační procesy jsou dlouhodobé povahy a jejich výsledky se projevují až po delší době, od intervencí tedy nelze očekávat okamžitý dopad a změny v sociálně vyloučených lokalitách.

Jiný limit prováděné evaluace představuje **nedostatek dostupných relevantních dat** takřka ve všech oblastech intervencí, a to především dat vztažených k malým územním jednotkám a k identifikovaným sociálně vyloučeným lokalitám. Data, která jsou poskytována místními aktéry, pak mívají různou strukturu, obsah i validitu. Navíc je obvykle nelze ověřit z jiných zdrojů. Konkrétně v případě této evaluace zabývající se dopadem spolupráce ASZ s místními aktéry na Vítkovsku rovněž vzhledem k velkému množství aktivit uvedených v MPI a realizovaných místními organizacemi nepracujeme s přesnými daty stran naplnění indikátorů jednotlivých opatření, ale spíše s jejich obecným shrnutím a reflexí.

S ohledem na uvedená obecná i specifická metodologická omezení je při evaluaci kladen důraz na **kvalitativní zkoumání**, které umožní podat hlubší kontextuální hodnocení dopadů intervencí a vytvořit co nejvěrnější obraz stavu lokality. V kontextu zaměření výzkumu a sběru dat především kvalitativní metodou zároveň dodáváme, že pandemická situace nastala v ČR v jarních měsících roku 2020 a následná obtížná dostupnost pedagogických pracovníků a zástupců vzdělávacích institucí během období prázdnin a se začátkem školního roku vedla k prodloužení časového intervalu k tvorbě evaluační zprávy z Vítkovska – jak ostatně vidno z výše uvedeného harmonogramu.

V případě Vítkovska rovněž platí, že projekty schválené prostřednictvím KPSVL a realizované skrze aktivity zmíněné v MPI se rozběhly nejdříve před začátkem školního roku 2019/2020. Na reflexi a zhodnocení jednotlivých opatření neřkuli na vyhodnocení jejich výsledků zbývalo v době provádění rozhovorů místním aktérům a účastníkům aktivit výrazně málo času. Obzvláště pak v kombinaci s pandemií koronaviru během jarních měsíců roku 2020, jež měla za důsledek nutnost odložit řadu aktivit z projekty plánovaného programu.

6 Popis výchozího stavu vzdělávacího systému a kontextu v lokalitě

Jak Vítkov, tak i obce Budišov a Čermná jsou ve vstupních analýzách vzniklých v rámci projektů OPZ i OP VVV charakterizovány jako obce nacházející se v geograficky periferním postavení, na hranici Moravskoslezského a Olomouckého kraje, v přímém sousedství vojenského újezdu Libavá. Pokud jde o sociální dimenzi, vstupní analýzy hovoří o obtížném vymezení sociálně vyloučených lokalit, jelikož charakteristiky s tímto termínem spojené, tj. vyšší míra nezaměstnanosti³, zadluženost, nižší míra vzdělanosti obyvatel⁴, vysoký podíl osob pobírajících sociální dávky podléhají vyššímu rozptýlení mezi místními (Bedřich, 2016;

3 Staveník ve své vstupní analýze zprávách srovnává míru nezaměstnanosti z února roku 2017 ve Vítkově a Budišově – přibližně 10 %, respektive 11 % – a Čermné – 17 % – s mírou nezaměstnanosti v celé ČR, kde dosahovala úrovně 5 % (Staveník 2018: 5).

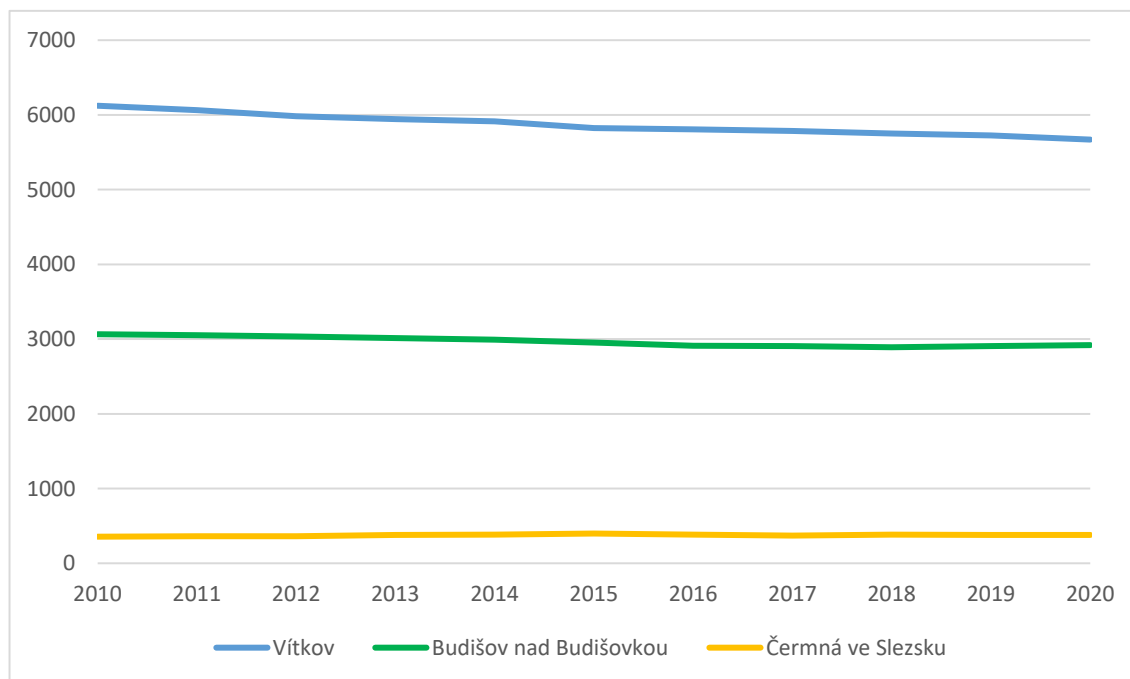
4 Staveník a Bedřich hovoří o ORP Vítkov jako o oblasti s největším podílem osob s ukončeným nejvíce základním vzděláním a nejnižším podílem osob s vysokoškolským titulem v celém Moravskoslezském kraji (Staveník 2018: 5; Bedřich 2016: 12–13)

Staveník, 2018). I když tedy v obcích podle autorů existují konkrétní budovy, které jsou koncentrovaněji obývány osobami pobírajícími dávky hmotné nouze, charakteristiky sociálního vyloučení se obecně ve větší míře vztahují rozptýleněji i na další obyvatele těchto sídel.

Současně se města potýkala, a jak ukazuje graf č. 1, stále potýkají, s úbytkem obyvatel, jejich počet ve Vítkově a Budišově nad Budišovkou dlouhodobě klesal, v Čermné ve Slezsku, menší obci s téměř čtyřmi sty obyvatel, jemně rostl.

Obce a vzdělávací instituce se tedy zjednodušeně musely v kontextu obecně obtížnějších socioekonomických podmínek, v nichž se nacházejí jejich obyvatelé, vyrovnávat se situací (nebo na ni reagovat), v níž vzrůstal podíl romských žáků (Bedřich, 2016: 13) a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a docházelo k poklesu zájmu o studium na středních školách, resp. počtu studentů a absolventů na pobočce SŠ Odry ve Vítkově (ibid.).

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel Vítkova, Budišova a Čermné 2010–2020 (zdroj dat: ČSÚ, 2020; vlastní zpracování)

6.1 Předškolní vzdělávání

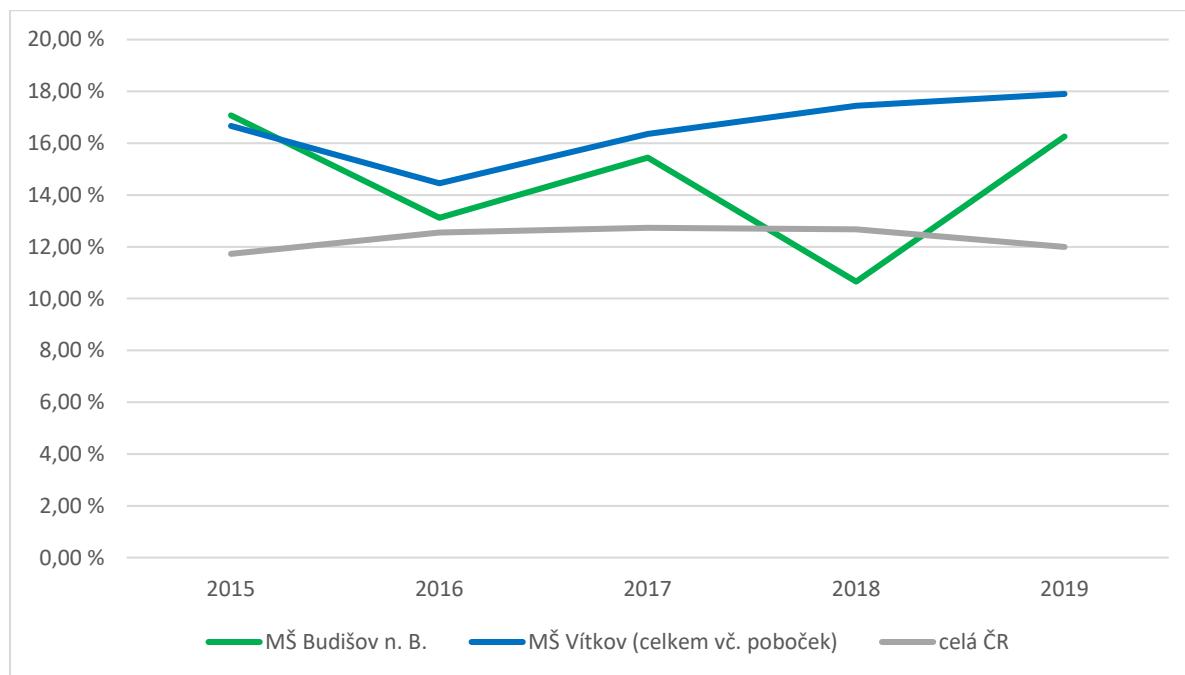
Na Vítkovsku působily a stále působí dvě organizace provozující mateřské školy. MŠ Vítkov, která kromě dvou poboček přímo ve Vítkově provozuje další mateřské školy ve třech okolních obcích, i v Čermné ve Slezsku. Mateřská škola zřizovaná městem Budišov nad Budišovkou provozuje mimo školky ve svém městě také jednu další pobočku v přilehlých Svatoňovicích.

Ve vítkovské pobočce MŠ na ulici Opavské se rovněž nacházela a dosud nachází jedna speciální logopedická třída věnovaná dětem s vadami řeči. Mimo děti docházející do této třídy jinak podle administrativních dat MŠMT (MŠMT, 2019a) obě mateřské školy navštěvovaly před

začátkem spolupráce obcí s ASZ v roce 2016 i po ní pouze jednotky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Je přitom možné, že vzhledem k jejich věku prozatím potenciální SVP nemusí být dětem formálně přiřknuty. Podle údajů z dubna roku 2017 budišovskou (a svatoňovickou) MŠ navštěvovalo přibližně 31 % (34 z celkem 145) dětí považovaných za sociálně vyloučené, MŠ Vítkov pak cca 5 % (9 z celkem 245) takových dětí (Staveník, 2018). Údaje o sociálním vyloučení přitom představují počet dětí, u nichž je, pokud již SVP nemají, předpoklad možných budoucích SVP, které alespoň v tomto věku ještě nejsou nebo nemusejí být diagnostikovány.

Mateřské školy na Vítkovsku rovněž navštěvuje pro obě instituce shodně spíše nadprůměrný počet dvouletých dětí ve srovnání s průměrným podílem takto starých dětí v celé ČR (viz graf č. 2). Obě školky v posledních pěti letech neodmítly žádost o přijetí žádného dítěte, je tak možné, že jedním z motivů přijímání i takto malých dětí může (minimálně v případě MŠ Vítkov) být kompenzace jinak menšího počtu starších dětí, a tedy od nich odvozené množství peněz určené na chod organizací. V roce 2016 jedna z poboček mateřské školky ve Vítkově redukovala počet běžných tříd ze tří na dvě.

Graf č. 2: Vývoj podílu počtu dvouletých dětí na celkovém počtu dětí ve školce (zdroj dat: MŠMT, 2019a; vlastní zpracování)

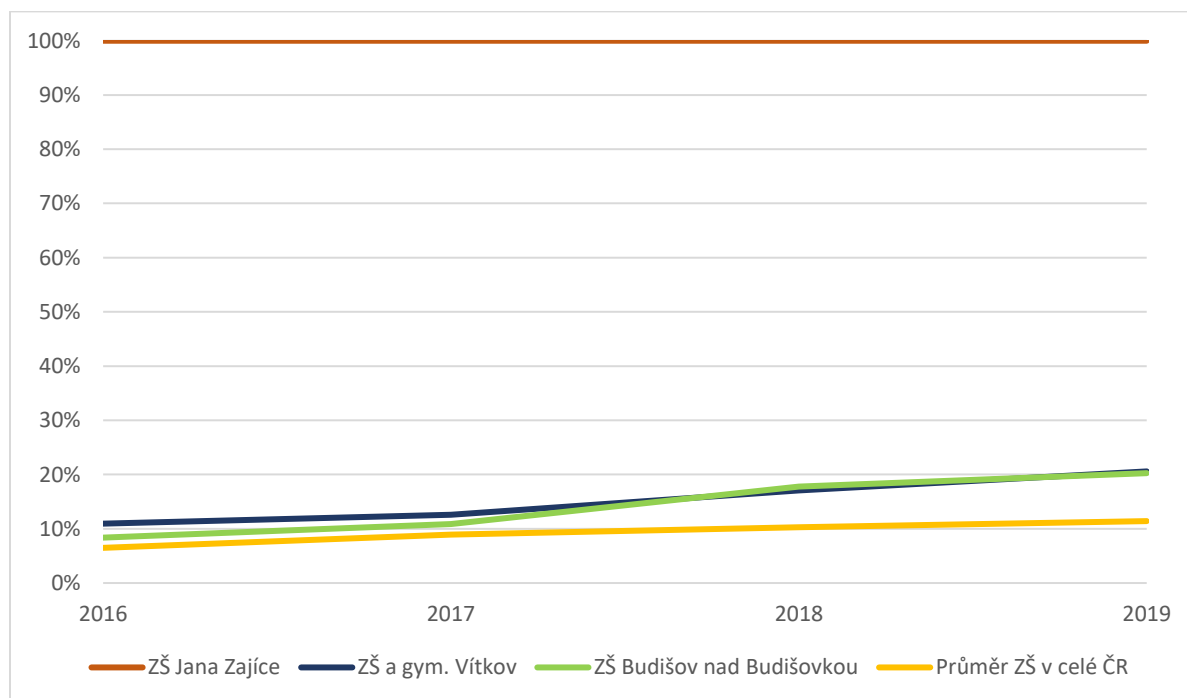
Paralelně s mateřskými školami provozuje aktivity určené pro mladší děti i nezisková organizace Centrum inkluze – od října 2016 fungují ve Vítkově i Budišově předškolní kluby pro socioekonomicky znevýhodněné a kulturně odlišné děti; přípravný ročník pro předškoláky zase funguje pod křídly ZŠ Jana Zajíce.

6.2 Základní školství

Pokud jde o základní školství, ve Vítkově se nachází, mimo vítkovskou základní uměleckou školu, dvě základní školy. Jedna na ulici Komenského spojující pod svou střechou základní školu spolu s gymnáziem, druhá, ZŠ Jana Zajíce, která se zaměřuje na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, především na žáky s mentálním postižením a na žáky s vývojovými poruchami učení a chování. Sama škola na svém webu píše, že je navštěvována především dětmi se sociálním znevýhodněním. Další základní škola se nachází v Budišově, v Čermné nenajdeme žádnou – zde bydlící děti dojíždějí do škol ve Vítkově.

Podle administrativních dat dostupných z MŠMT (2019b) se všechny tyto základní školy co do podílů počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami pohybují nad celonárodním průměrem, jak ukazuje graf č. 3. Podle něj se na ZŠ Jana Zajíce účastní vyučování 100 % takových dětí, u dalších dvou škol se podíl takových žáků zvýšil z přibližně 10 % v roce 2016 na 20 % v roce 2019. Současně údaje z roku 2017 říkají, že v tomto roce na ZŠ Jana Zajíce z celkového počtu žáků jich 90 % bylo zařazeno do kategorie žáků se sociálním znevýhodněním (93 z 97 dětí), v budišovské ZŠ takových dětí bylo 30 % (64 z 215) a v Základní škole a gymnáziu Vítkov přibližně 12 % (69 z 565 dětí).

Graf č. 3: Vývoj podílu počtu žáků se SVP na celkovém počtu (zdroj dat: MŠMT, 2019b; vlastní zpracování)

Do září roku 2017 na ZŠ Jana Zajíce fungovala rovněž přípravná třída, jež byla zrušena v návaznosti na změnu školského zákona, od září 2019 je opět se změnou legislativy znovu v provozu. Součástí budovy je i pobočka pedagogicko-psychologická poradny Opava.

Jakkoliv následující data za jednotlivé školy vycházejí spíše z jednotek, maximálně desítek případů, přesto nám umožňují nahlédnout do oblasti předčasných odchodů ze 7. a 8. tříd základních škol. Tabulka č. 3 ukazuje podíl žáků odejitých v 7. a 8. třídě základní školy v jednotlivých ZŠ na Vítkovsku na celkovém počtu studentů ukončivších v daném roce povinnou školní docházku (tedy i „řádně“). Součástí tabulky je i průměr základních škol v celé ČR rozdělený na běžné třídy a speciální třídy navštěvované zpravidla pouze žáky se SVP vyšších stupňů. Data ukazují ve srovnání se situací ve speciálních třídách v celé ČR na výrazně nadprůměrný podíl předčasných odchodů na ZŠ Jana Zajíce, a současně i na podobný rys ve srovnání s běžnými třídami na ZŠ v Budišově. Situace v tomto ohledu na ZŠ a gymnázium Vítkov je „lepší“ než průměrně v ČR⁵. Při interpretaci je ale také třeba vnímat, že údaje za běžné třídy nepostihují podíl žáků se SVP v běžných třídách – může se tedy na jednotlivých ZŠ (v Budišově a Vítkově) lišit. Nemusí tedy nezbytně vypovídat o kvalitě vzdělávání.

Tabulka č. 3: Vývoj podílu počtu žáků ukončivších povinnou školní docházku v 7. a 8. ročníku na celkovém počtu žáků ukončivších docházku dle školy a typu třídy – BT = běžná třída, ST = speciální třída (zdroj dat: MŠMT, 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
ZŠ Budišov (BT)	13,3%	31,6%	23,8%	0,0%	17,4%
ZŠ a gym. Vítkov (BT)	10,2%	0,0%	4,3%	2,4%	3,2%
průměr ZŠ v celé ČR (BT)	4,3%	4,5%	4,6%	4,5%	4,5%
ZŠ Jana Zajíce (ST)	30,0%	60,0%	36,4%	42,9%	35,7%
průměr ZŠ v celé ČR (ST)	13,3%	13,7%	13,3%	12,5%	13,5%

Vycházíme-li z opět dat poskytnutých MŠMT (2019b), ZŠ Jana Zajíce a budišovská ZŠ vykazují ve vztahu ke středním hodnotám základních škol v ČR také nadprůměrný podíl žáků opakujících první ročník. Situaci ilustruje tabulka č. 4, která zachycuje podíl žáků opakujících první ročník na všech žácích v první třídě – opět jako v předchozím případě data oddělují běžné a speciální třídy. Podíl žáků opakujících první ročník na ZŠ a gymnázium Vítkov pak oscilují kolem průměru za ČR. Stejně jako v předchozím případě nelze z těchto dat přímo usuzovat na kvalitu výuky, opět především ve vztahu k běžným třídám.

Tabulka č. 4: Vývoj podílu počtu žáků opakujících první ročník na všech žácích v první třídě dle školy a typu třídy – BT = běžná třída, ST = speciální třída (zdroj: MŠMT, 2019b; vlastní zpracování)

	2015	2016	2017	2018	2019
ZŠ Budišov n. B. (BT)	10,0%	7,9%	10,7%	5,3%	0,0%
ZŠ a gym. Vítkov (BT)	0,0%	1,4%	3,5%	0,0%	1,9%
průměr ZŠ v celé ČR (BT)	0,9%	0,8%	0,9%	0,9%	0,9%
ZŠ Jana Zajíce (ST)	28,6%	42,9%	14,3%	36,4%	37,5%
průměr ZŠ v celé ČR (ST)	8,5%	8,6%	8,1%	8,2%	8,2%

5 V datech za tuto školu v tomto i všech následujících případech počítáme jen se žáky ZŠ, nezahrnujeme tedy do nich údaje studentů gymnázia.

6.3 Střední stupeň vzdělávání

Pokud jde o střední stupeň vzdělávání, mimo gymnázia se ve Vítkově nacházelo a dosud nachází odloučené pracoviště Střední školy Odry. To nabízí výuční obory kadeřník, prodavač, výrobce textilií, mechanik – opravář motorových vozidel, karosář, kuchař-číšník a rekondiční a sportovní masér. Škola byla v roce 2016 sloučena s jinou střední školou, SŠ Podhradí ve Vítkově. Od roku 2014 střední škola nabízela i obory kategorie „E“, ty však vzhledem k nezájmu studentů o ně byly později zrušeny. Během školního roku 2018–2019 ve Vítkově nebyly pro slabý zájem o studium otevřeny obory automechanik a kuchař-číšník. V následujících letech však již opět ano a po dlouholetém poklesu počtu studentů došlo ve školním roce 2019–2020 a 2020–2021 ke zvýšení jejich počtu. Předběžně funkčním krokem se v posledních dvou letech jeví aktivita města a později i kraje v podobě nabídky prospěchových a motivačních stipendií pro studenty SŠ Odry vzdělávající se ve Vítkově.

6.4 SWOT analýza a další aktéři v oblasti

SWOT analýza uvedená v místním plánu inkluze (viz příloha) za slabé stránky místního vzdělávacího systému považuje existenci a počet žáků ohrožených školním neúspěchem, stejně jako jejich „neochotu studovat“ a využít nabídku středních škol a předčasný odchod ze vzdělávacího systému. Současně je v místě vnímaná také nedostatečná spolupráce škol se soukromým sektorem. I přes silné stránky přítomnosti a existence „kvalifikovaných pedagogů s ochotou se dále vzdělávat“, se „zkušenostmi se vzděláváním žáků se SVP“ a obecně „zájmem škol dobře vzdělávat“ se účastníci PS Vzdělávání ale také shodli na „nedostatku odborných pracovníků pro specifickou práci s dětmi (psycholog, speciální pedagog, logoped, asistent pedagoga)“, „nedostatku odborníků řešících výchovné problémy a poruchy chování“ nebo „nedostatečné vybavenosti aktivizujícími pomůckami“. Součástí SWOT analýzy jsou také jako slabé stránky vzdělávacího systému uvedeny nedostatečné kapacity MŠ a ZŠ – jak v materiální rovině určené kapacitou budov (zejm. MŠ Budišov nad Budišovkou), stavem vnitřních prostor (učeben) nebo úrovní pomůcek, tak i výše zmíněnými personálními kapacitami.

Mezi silné i slabé stránky byla zařazena oblast volnočasových aktivit. Na jejich nabídce se ve Vítkově a Budišově podílí zejména místní střediska volného času. Pozitivně je účastníky PS vnímána dobrá nabídka volnočasových činností, za slabinu je však považována omezená nabídka pro osoby starší 15 let věku – velká většina nabízených kroužků těmito organizacemi je omezena docházkou na ZŠ nebo právě dosažením věku 15 let.

Vítkovské středisko volného času rovněž od roku 2013, resp. 2014, nabízí do sítě poskytovatelů sociálních služeb zapojené služby SAS a NZDM. I přes pozitivní vnímání samotné existence sociálních služeb SAS a NZDM ve Vítkově je negativně vnímán nedostatek personálního zajištění obou služeb a nedostatečná kapacita SAS obecně.

Do oblasti vzdělávání se od roku 2015 v Budišově a od roku 2016 ve Vítkově zapojuje Centrum inkluze. V rámci projektu *OP VVV IN-VIT Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku* realizovaného od října roku 2016 tato nezisková organizace spolupracovala s oběma MŠ na Vítkovsku a budišovskou ZŠ. Rodinám a dětem z cílové skupiny poskytovala a stále poskytuje včasnou péči, zároveň v kooperaci se zmíněnými organizacemi pomohla nastavit systém podpůrných opatření a rozšířit kompetence pedagogů. V rámci jiných projektů rozšířilo svoji spolupráci i k základním školám přímo ve Vítkově a rovněž poskytovalo a poskytuje další podpůrné služby (doučování nebo podpůrnou, motivační skupinku, kariérové poradenství, komplexní podporu rodinám s dětmi v oblasti vzdělávání a výchovy). Paralelně s orientací na oblast vzdělávání se Centrum inkluze věnuje sociální problematice i širěji – v Budišově rozběhlo dlouhodobou poradnu, v obci se věnuje také komunitní práci.

V roce 2016 v místě působila také organizace Romact, snažící se s obcemi spolupracovat na začlenění sociálně ohrožených osob, především těch romského původu.

Obecně však – a tímto se vracíme zpět ke SWOT analýze – byly kapacity neziskových organizací pro realizaci podpůrných služeb v tomto dokumentu označeny za slabou stránku a v době vzniku analýzy (s rokem 2017) v lokalitě nedostatečné.

7 Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění

Memorandum o spolupráci s ASZ bylo podepsáno zástupci Vítkova a Budišova nad Budišovkou v lednu roku 2016, později se během roku ke spolupráci přidala i obec Čermná. Od září 2016 se pak začaly pod vedením konzultantky pro inkluzivní vzdělávání scházet pracovní skupiny zabývající se oblastí vzdělávání, jejichž výstupem se stal i vypracovaný místní plán inkluze, schválený zastupitelstvy obcí v červnu roku 2017. Od roku 2016 je rovněž Vítkov i Budišov (spolu s dalšími několika obcemi v oblasti ORP Vítkov) ve spolupráci s MAS Opavsko součástí projektu MAP Vítkovsko (místní akční plán rozvoje vzdělávání).

Projektovým výsledkem spolupráce ASZ s obcemi jsou schválené OP VVV projekty *Společnou cestou k úspěchu* (žadatelem byla Mateřská škola Budišov nad Budišovkou) s realizací od července 2019, *IN-VIT 2 Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku*, (úspěšným žadatelem Centrum inkluze) se začátkem projektu od srpna 2019, *Společným úsilím k vyšší kvalitě vzdělávání* (žadatelem město Budišov nad Budišovkou), realizovaného od začátku roku 2020. Výstupem spolupráce je rovněž i schválený IROP projekt *Modernizace MŠ Budišov nad Budišovkou* rozšiřující kapacitu školky o další, novou část budovy. První dva projekty vycházejí z výzvy č. 02_16_039 pro Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL II, jež neumožňovala financování personálních pozic, další výzva, č. 02_19_075, z níž vychází *Společným úsilím k vyšší kvalitě vzdělávání*, pak hrazení úvazků a pracovních pozic ze svých zdrojů umožňoval.

Tyto projekty reflektovaly dvě prioritní oblasti – předškolního a také základního, sekundárního a neformálního vzdělávání – a dvojici strategických cílů dále členěných a další dva strategické

cíle (respektive „podcíle“) určené v dokumentu MPI, nastaveného v rámci setkávání místních aktérů v rámci pracovní skupiny Vzdělávání:

Strategický cíl 1: Města Vítkov, Budišov a obec Čermná podporují předškolní vzdělávání všech dětí v dostatečném rozsahu a adekvátních podmínkách

- **Strategický (pod)cíl 1.1:** Rozvoj klíčových kompetencí dětí předškolního věku ve formálním i neformálním vzdělávání
- **Strategický (pod)cíl 1.2:** Navázání spolupráce všech aktérů v oblasti předškolního vzdělávání s důrazem na spolupráci s rodiči či jinými pečujícími osobami

Strategický cíl 2: Kvalitní základní, sekundární a neformální vzdělávání

- **Strategický (pod)cíl 2.1:** Poskytnout dětem vybavenost v oblasti základních gramotností a dalších dovedností pro lepší připravenost k přechodu na SŠ nebo do zaměstnání
- **Strategický (pod)cíl 2.2:** Vytvořit komplexní systém podpory péče o všechny žáky na Vítkovsku

Takto nastavené a definované cíle se odvozují od vize definované účastníky pracovních skupin Vzdělávání: „Kvalitní příprava a společné vzdělávání dětí a žáků na Vítkovsku vede ke smysluplnému životu díky aktivnímu zapojení rodin, poskytovatelů formálního a neformálního vzdělávání a dalších aktérů ve vzdělávání.“

Strategické cíle tedy dělí pozornost na předškolní a základní/sekundární a neformální vzdělávání. V první oblasti se soustředí na rozvoj kompetencí dětí předškolního věku (také včetně zvýšení kvalifikace pedagogů pro práci s dvouletými dětmi a jejich počtu a zvýšení plynulosti přechodu dětí do ZŠ) a na rozvoj spolupráce jak mezi pedagogy a rodiči (zákonnými zástupci), tak i mezi školami a školkami při přestupu dětí do dalšího stupně vzdělávání. Ve druhé pak jde o poskytnutí podpory formálního a neformálního vzdělávání, motivačních aktivit, zlepšení podmínek vzdělávání a větší spolupráce s rodiči pro vyšší motivaci a přípravu na vstup na SŠ, případně snadnější vstup na trh práce. Další část druhé oblasti pak připravuje systém podpory žáků ohrožených neúspěchem jak formou doučování, tak i podporou ze strany sociální práce či možností poskytovat poradenství případně i holisticky a komplexněji rodině.

Následující tabulka obsahuje celkový přehled veškerých priorit, cílů a aktivit definovaných v MPI měst Vítkova, Budišova a obce Čermné doplněný o řádky Vyhodnocení. Stupeň realizace opatření je vyznačen barvami – modrá pro již naplněná a ukončená opatření, zelená pro v současnosti plněná, červená pro nenaplněná a žlutá pro částečně (na)plněná opatření. Jak jsme již uvedli výše, vzhledem k velkému množství opatření neuvádíme přesné plnění indikátorů jednotlivých aktivit. Připomínáme rovněž, že vzhledem k „čerstvosti“ projektů vzešlých z KPSVL, v jejichž rámci se realizuje řada uvedených opatření, a uzavření vzdělávacích institucí na jaře 2020 v důsledku pandemie koronaviru zbylo v řadě případů na hodnocení a reflexi aktivit stále ještě poměrně málo času.

Tabulka č. 5: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění

VIZE	Kvalitní příprava a společné vzdělávání dětí a žáků na Vítkovsku vede ke smysluplnému životu díky aktivnímu zapojení rodin, poskytovatelů formálního a neformálního vzdělávání a dalších aktérů ve vzdělávání.
PRIORITNÍ OBLAST	Předškolní vzdělávání
STRATEGICKÝ CÍL 1	1 Města Vítkov, Budišov a obec Čermná podporují předškolní vzdělávání všech dětí v dostatečném rozsahu a adekvátních podmínkách
STRATEGICKÝ CÍL 1.1	1.1 Rozvoj klíčových kompetencí dětí předškolního věku ve formálním i neformálním vzdělávání
SPECIFICKÝ CÍL 1. 1. 1.	1.1.1 Zvýší se plynulost přechodu dětí z předškolního vzdělávání na základní školy (včetně dětí pocházejících ze sociálně znevýhodněného či kulturně odlišného prostředí)
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
1.1.1.1 Personální podpora – klinický Logoped (1x týdně ve Vítkově)	Klinická logopedka od roku 2017 v obci pracuje, je dostupná každé pondělí. Není zapojena do žádného projektu, je financována z veřejných zdrojů.
Cílenost opatření:	- personální kapacity
Charakter opatření:	- aktivizační
1.1.1.2 Aktivity prožitkového učení k rozvoji klíčových kompetencí	V běhu od ledna 2020 – Na naplňování aktivity se z projektů Společnou cestou k úspěchu a Společným úsilím k vyšší kvalitě vzdělávání podílí MŠ a ZŠ Budišov n. B. Prozatím se kvůli pandemii koronaviru na jaře 2020 odehrála pouze tři setkání dětí, rodičů a učitelů. Aktivita za MŠ Budišov n. B. řešena prostřednictvím metody Grunnlaget.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky (děti), podpora komunikace a spolupráce
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový, koordinační
1.1.1.3 Edukativně stimulační skupiny pro předškoláky	Aktivita nerealizována – nezařazena do projektu.
Cílenost opatření:	-
Charakter opatření:	-
1.1.1.4 Předškolní kluby (včetně klubu rodičů)	Aktivita běží, realizátorem je z projektu IN-VIT 2 Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku 2 Centrum inkluze, navazuje na předchozí projekt IN-VIT 1. Existuje stabilní skupina 8 dětí, které chodí jak v Budišově (předškolní klub Krteček), tak i ve Vítkově (předškolní klub Kamarád). V klubech pracují jako asistentky ženy z řad maminek. Setkání s rodiči se koná 1x v měsíci.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky (děti), technicko-materiální kapacity
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, udržující, vzdělávací a osvětový
SPECIFICKÝ CÍL 1.1.2	1.1.2 Zvýší se personální podpora a připravenost učitelů pro vzdělávání dvouletých dětí

Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
1.1.2.1 Personální podpora MŠ – chůva	Aktivita plněná MŠ Vítkov a financovaná ze Šablon. Čtvrtým rokem jsou na dvou pracovištích školky zaměstnány dvě chůvy s 0,5 úvazkem. Školka zažádá o další dva úvazky v navazujících Šablonách.
Cílenost opatření:	- personální kapacity
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový
1.1.2.3 (sic) Personální podpora MŠ – chůva	Aktivita plněná MŠ Budišov n. B. a financovaná ze Šablon. Skončeno k 31. 8. 2020 v rámci Šablon 2 (1 chůva v Budišově, 1 ve Svatoňovicích), od 1. 9. 2020 v Šablonách 3 je zavedený 1 úvazek.
Cílenost opatření:	- personální kapacity
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový
1.1.2.4 DVPP – kurz Specifika práce pedagoga s dvouletými dětmi v MŠ	Aktivita plněná MŠ Vítkov a financovaná ze Šablon. Zaměstnanci byli proškoleni v práci s dvouletými dětmi.
Cílenost opatření:	- personální kapacity
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový
SPECIFICKÝ CÍL 1.1.3	1.1.3 Rozšíří se nabídka formálního a neformálního vzdělávání za účelem rozvoje klíčových kompetencí předškolních dětí (aktivity podporující čtenářskou a matematickou gramotnost, polytechnické vzdělávání apod.)
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
1.1.3.1 Polytechnické vzdělávání ve spolupráci se SŠ	Aktivita realizovaná MŠ Budišov n. B. financována ze Šablon a ze zdrojů MAP. Navázána spolupráce se SPŠ Stavební Opava, realizovány projektové dny, i navzdory pandemii koronaviru se stihla natočit metodika práce polytechnického vzdělávání. Pokračování zajištěno ze Šablon 3.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky ažačky (dětí), technicko-materiální kapacity
Charakter opatření:	- aktivizační, vzdělávací a osvětový
1.1.3.2 Práce na programu Začít spolu a jeho realizace	Aktivita realizovaná MŠ Budišov n. B. a MŠ Vítkov v rámci IN-VIT 1. Zaškolení zaměstnanci obou školek, v Budišově nerealizují celý přístup, jen jeho prvky, ve Vítkově pak realizují program celostně.
Cílenost opatření:	- personální kapacity, přímá podpora pro žáky ažačky (dětí)
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový, inovativní
1.1.3.3 Rozvoj klíčových kompetencí	Aktivita realizovaná MŠ Budišov n. B. v rámci projektu Společnou cestou k úspěchu. Každý měsíc dochází k obměně tematických bloků ve výuce týkajících se rozvoje kompetencí (různé typy pregramotností, komunikace, motorika). Program běží, vstupuje do druhého roku realizace.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky ažačky
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový

1.1.3.4 Zavedení do praxe a ověření vzdělávací metody Grunnlaget	Aktivita realizovaná MŠ Budišov n. B. v rámci projektu Společnou cestou k úspěchu. Pedagogové MŠ proškoleni, pedagogové Centra inkluze, což bylo rovněž v plánu projektu, kvůli nástupu na mateřskou dovolenou jediné lektorky metody již nikoliv. Metoda pedagogů MŠ ověřována v aktivitě 1.1.1.2.
Cílenost opatření:	- personální kapacity, přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový, inovativní

První strategický (pod)cíl zaměřující se na rozvoj klíčových kompetencí u dětí předškolního věku se opírá primárně o opatření zajišťující personální kapacity – ať už formou prostředků na úvazky pedagogů/chův nebo jejich samotné vzdělávání – a, poněkud nepřekvapivě, na opatření poskytující podporu samotným dětem: motivací ke vzdělání a zvědavosti, aktivizací a vzděláváním k potvrzení, utřebením nebo nabytí nových poznatků nebo kompetencí.

Vzhledem k nemalému podílu dvouletých dětí v obou MŠ na Vítkovsku využívají obě organizace již několikrát rok po sobě možností financování ze Šablon na akvizici pomocné pedagogické síly do školek právě k péči o takto staré děti. Zároveň pak MŠ Vítkov dalším pedagogům zajistila i další vzdělání v péči o dvouleté děti. Současně obě MŠ, jak vítkovská, tak i budišovská, respektive jejich zaměstnanci, prošli proškolením ve stále ještě inovativním přístupu Začít spolu. Zatímco v Budišově se přístupem inspiroují a ve výuce uplatňují pouze jeho části, na všech pobočkách MŠ Vítkov by měl být uplatňován v celkovém měřítku. Během rozhovorů se ovšem ozval rovněž hlas zpochybňující přínosnost a proveditelnost uplatňování tohoto přístupu jednak právě v kontextu věkového složení dětí – podle tohoto pohledu se povaha aktivit nesnadno a funkčním způsobem předává dětem mladším tří až čtyř let – a rovněž se s konceptem obtížně pracuje, pakliže se na pracovišti nachází na celou třídu pouze jeden pedagog, což se po alespoň nějakou část dne stává nebo stát může. Snad i v tomto kontextu dává smysl zaměstnání osob na pozici chůvy, je však otázkou, nakolik je takový počet (dva úvazky) na množství poboček a školek a jejich tříd dostatečný.

Aktivity polytechnického vzdělávání i rozvoje klíčových kompetencí probíhají i přes narušení pandemií koronaviru podle zpětné vazby jejich realizátorů bez větších problémů. Proškolení podle Grunnlaget proběhlo v tuto chvíli pouze pro pedagogy MŠ Budišov, ti metodu prozatím ověřují v praxi.

Prostřednictvím projektu *INVIT 2* Centrum inkluze získává zdroje na financování svých předškolních klubů, Kamarád ve Vítkově a Krteček v Budišově, fungujících 4 dny v týdnu 4 hodiny denně pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. Navazuje tak na existenci a fungování obou klubů v předchozích třech letech, které po dobu uzavření přípravné třídy při ZŠ Jana Zajíce mezi léty (podzimy) 2017 až 2019 poskytovaly jedinou alternativu pravidelné ambulantní včasné péče pro děti předškolního věku. Kluby současně podporují kontakt s rodiči dětí, mimo individuálních a skupinových konzultací s rodiči nabízí pracovní zapojení rodičům dětí na pozici asistentů/asistentek. Z rozhovorů vystupuje vícestranná spokojenost se

spoluprací MŠ a klubu Krteček/Centrem inkluze v Budišově – při sdílení know-how a při přechodu dětí z klubu do MŠ/ZŠ k usnadnění aklimatizace dítěte/podpoře pedagogů/představení se rodičům. Pokud jde o znovu otevřenou přípravnou třídu pro předškoláky při ZŠ Jana Zajíce, tu se školním rokem 2019 – 2020 navštěvovalo 13 dětí.

Zatímco v uplynulých letech rodiče dětí museli za klinickou logopedkou v případě zájmu dojíždět do vzdálenějších Oder nebo Opavy, poslední tři roky logopedka působí každé pondělí ve Vítkově. Z rozhovorů s aktéry vystupuje potěšení z takové změny, zároveň se však opakovaně objevovala skepse nad schopností (disciplínou) pravidelně tuto odbornici navštěvovat ze strany rodičů. Podle více hlasů zástupců mateřských školek se schopnost artikulace dětí, zvláště těch ze sociálně slabšího prostředí, stále zhoršuje. Existuje možnost navštěvovat speciální, logopedickou třídu na MŠ ve Vítkově, v případě výraznějších problémů řešení spočívá právě v pravidelné návštěvě logopedické ambulance. I z tohoto důvodu budišovská MŠ do série besed s rodiči a odborníky (aktivita strategického cíle 1.2, Vzájemné setkávání pedagogů a dalších odborníků 1.2.2.2) pozvala právě logopedku.

Tabulka č. 5: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění (pokr.)

STRATEGICKÝ CÍL 1.2	1.2 Navázání spolupráce všech aktérů v oblasti předškolního vzdělávání s důrazem na spolupráci s rodiči či jinými pečujícími osobami
SPECIFICKÝ CÍL 1.2.1	1.2.1 Budou realizovány aktivity na posílení spolupráce s rodiči
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
1.2.1.1 Odborně zaměřená tematická setkávání a spolupráce s rodiči dětí v MŠ (setkávání s odborníky)	Aktivita realizovaná MŠ Budišov n. B. v rámci projektů Společnou cestou k úspěchu a Společným úsilím k vyšší kvalitě vzdělávání. Opatření běží z obou projektů, odborníci na setkání již nasmlouváni.
Cílenost opatření:	- podpora komunikace a spolupráce
Charakter opatření:	- koordinační, motivační
1.2.1.2 Zapojení rodičů do polytechnického vzdělávání	Aktivita realizovaná MŠ Budišov n. B. v rámci projektů Společnou cestou k úspěchu; Společným úsilím k vyšší kvalitě vzdělávání.
Cílenost opatření:	- podpora komunikace a spolupráce
Charakter opatření:	- koordinační, motivační, aktivizační
1.2.1.3 Prožitková odpoledne s rodiči, společné pohybové aktivity, čtení dětem (seznámení s didaktickými pomůckami, rozvoj spolupráce s dětmi/pedagogem)	Aktivita realizovaná MŠ Budišov n. B. v rámci projektu Společnou cestou k úspěchu. Pozastaveno pandemií koronaviru, bude třeba aktivity nyní dohánět.
Cílenost opatření:	- podpora komunikace a spolupráce
Charakter opatření:	- koordinační, motivační, aktivizační

1.2.1.4 Zapojení rodičů do vzdělávacích aktivit dětí (včetně nových vzdělávacích metod) a poradenství pro rodiny	Aktivita realizovaná vícero aktéry, pro každého z ní vyplývá její odlišná podoba. Probíhá v rámci projektů Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku 2; Společným úsilím k vyšší kvalitě vzdělávání. - MŠ Budišov nad Budišovkou: každý týden odpolední klub, školičky, jichž se účastní rodič + dítě, aktivita běží. - MŠ Vítkov: ve spolupráci s Centrem pro rodinu pracuje od podzimu 2019 na pobočce MŠ Vítkov – ul. Opavská na HPP 1.0 asistentka pro rodinu. Činnost asistentky zasažena a přerušena pandemií koronaviru, od školního nového roku ale bude pokračovat. - Centrum inkluze: pravidelné kluby rodičů pořádané v rámci předškolních klubů + individuální poradenství rodičům, probíhá. - ZŠ Budišov nad Budišovkou: běží, jarní miniškolička, příprava na školní výuku, spolupráce MŠ a ZŠ, zapsané děti se s rodiči seznamují se školou, úkoly, učitelkami. Součástí je i plán besed s rodiči, kvůli pandemii koronaviru odloženo.
Cílenost opatření:	- podpora komunikace a spolupráce, personální kapacity
Charakter opatření:	- koordinační, motivační, aktivizační
SPECIFICKÝ CÍL 1.2.2	1.2.2 Dojde ke sdílení zkušeností pedagogů a dalších odborníků prostřednictvím realizace společného vzdělávání, mentoringu apod. za účelem zvýšení kompetencí jednotlivých zapojených aktérů
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
1.2.2.1 Sdílení dobré praxe–vzájemné hospitace	Aktivita plněná MŠ Budišov n. B. v rámci projektu Společnou cestou k úspěchu. Pět setkání se zaměstnanci předškolního klubu Krteček, pět setkání s vyučujícími 1. stupně ZŠ Budišov n. B., bude probíhat po další dva roky.
Cílenost opatření:	- podpora komunikace a spolupráce
Charakter opatření:	- koordinační
1.2.2.2 Vzájemné setkávání pedagogů a dalších odborníků	Aktivita plněná MŠ Budišov n. B. v rámci projektů Společnou cestou k úspěchu a Společným úsilím k vyšší kvalitě vzdělávání. Opatření založeno na spolupráce pedagogů ZŠ, MŠ a předškolního klubu Krteček za účelem usnadnění přechodu dětí mezi stupni vzdělání; probíhá.
Cílenost opatření:	- podpora komunikace a spolupráce
Charakter opatření:	- koordinační

Předchozí strategický (pod)cíl se zaměřuje na propojení a navázání spolupráce jak s rodiči nebo zákonnými zástupci dětí, tak i mezi vzdělávacími institucemi navzájem – převažují pak tedy aktivity cílené na podporu komunikace a spolupráce svým charakterem zejména koordinační, ale také motivační a aktivizační.

Při pohledu na realizátory aktivit si můžeme všimnout, že se opatření týkají zpravidla budišovské „vzdělávací kliky“. Pokud jde o spolupráci s rodiči, součástí programu Začít spolu vítkovské MŠ je i vtahování rodičů do výuky; v jedné z poboček ve Vítkově rovněž díky projektu

začala působit asistentka pro rodiny – jakkoliv bylo začlenění pracovníce do pracovního procesu narušeno uzavřením školky během jarní pandemické situace.

Navázání spolupráce s rodiči je v případě budišovské školky a školy – a také budišovského předškolního klubu Krteček Centra inkluze – rovněž propojeno s kooperací a propojováním pedagogů a pracovníků těchto institucí. Dochází tak k přípravě dětí na nástup do ZŠ, přípravě na změnu prostředí dětí a poznání se rodičů a pedagogů navzájem, a také doprovázení při přechodu mezi jednotlivými institucemi a sdílení informací a postřehů o dětech (se souhlasem zákonných zástupců). Všechny tři strany vzájemnou spolupráci vnímají jako velmi dobrou a přínosnou. Současně právě v práci s rodinami nebo v rodinách, v domácí přípravě dětí na docházku vnímají aktéři budišovských vzdělávacích institucí palčivý problém a vidí v ní velký prostor pro zlepšení – a zároveň, kde vnímají určitou hranici, kam až mohou instituce stran podpory dětí vstupovat. Centrum inkluze pak při spolupráci s rodinami nabízí mimo přímou práci s dětmi v předškolních klubech i „terénní“ včasnou péči formou podle potřeby pravidelných individuálních konzultací s rodiči a případně dětmi v jejich domácím rodinném prostředí.

Spolupráce budišovské ZŠ a MŠ je již několikaletá a existovala již před schválením projektu a realizací aktivit. Nyní je ale právě existencí projektu podle místních aktérů kromě toho, že poskytuje na tyto aktivity i finanční krytí, i formalizovaná, ustavenější a díky nárokům projektu pravidelnější a strukturovanější.

Propojení vítkovské MŠ s jinými organizacemi projektově, tj. formalizovaně není podle zástupce/kyně školky něco, o co školka usiluje. Není nastavená spolupráce mezi základními nebo dalšími mateřskými školami, ani s jinými odborníky – ke sdílení know-how dochází formou hospitací pracovníků a pracovníc uvnitř školky a mezi pobočkami.

Vrátíme-li se k reflexi aktivit věnovaných předškolnímu vzdělávání u strategického cíle 1 podle územního rozložení a navážeme-li na předchozí odstavec, je možné si všimnout, že většina opatření spojených především se spoluprací s dalšími vzdělávacími organizacemi se týká činnosti především budišovské MŠ, případně obecně budišovské vzdělávací soustavy. Je přitom možné, že ve Vítkově nejsou k podobným krokům vzájemné spolupráce nezbytně tlačeni, jelikož nemalý počet studentů se SVP (resp. sociálně znevýhodněných žáků) navštěvuje vyučování ve speciálních třídách na ZŠ Jana Zajíce.⁶

Tabulka č. 5: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění (pokr.)

PRIORITNÍ OBLAST	Základní, sekundární a neformální vzdělávání
STRATEGICKÝ CÍL 2	2 Kvalitní základní, sekundární a neformální vzdělávání

6 K poučenějšímu náhledu na tuto situaci nemáme dost podkladů a dat, se zástupcem/zástupkyní ZŠ Jana Zajíce jsme [se nedomluvili](#) na realizaci výzkumného rozhovoru.

STRATEGICKÝ CÍL 2.1	2.1. Poskytnout dětem vybavenost v oblasti základních gramotností a dalších dovedností pro lepší připravenost k přechodu na SŠ nebo do zaměstnání
SPECIFICKÝ CÍL 2.1.1.	2.1.1 Zkvalitnění vyučovacích procesů prostřednictvím vzdělávání pedagogických pracovníků a žáků – rozvoj základních gramotností (čtenářská a matematická) a dalších (jazykových, ICT a finanční gramotnosti), v rozvoji polytechnických dovedností včetně klíčových kompetencí.
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
2.1.1.1 DVPP – AJ pro učitele 1. stupně	Aktivita naplněna ZŠ Budišov n. B. a financovaná ze Šablon. Vzdělávání ukončeno, pedagogický sbor na 1. stupni proškolen, od září 2020 se bude AJ vyučovat již od druhé třídy (dříve od třetí).
Cílenost opatření:	- personální kapacity
Charakter opatření:	- vzdělávací a osvětový
2.1.1.2 Vzdělávání pedagogů – čtenářská a matematická gramotnost	Aktivita plněná ZŠ Jana Zajíce a financovaná ze Šablon. Nejspíše by Šablona s aktivitou měla být schválena a aktivita tak běžet.
Cílenost opatření:	- personální kapacity
Charakter opatření:	- vzdělávací a osvětový
2.1.1.3 Klub zábavné logiky a deskových her pro žáky ZŠ	Aktivita plněná ZŠ Budišov n. B. a financovaná ze Šablon. Aktivita běží, kluby jsou navštěvované (především na 1. stupni).
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový
2.1.1.4 Tandemová výuka na ZŠ	Aktivita plněná ZŠ Jana Zajíce a financovaná ze Šablon. Nejspíše by Šablona s aktivitou měla být schválena a aktivita tak běžet.
Cílenost opatření:	- personální kapacity
Charakter opatření:	- vzdělávací a osvětový, inovativní
2.1.1.5 Příměstské tábory na rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti	Aktivita plněná Centrem inkluze a ZŠ a gymnáziem Vítkov v rámci projektu Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku 2. Aktivita probíhá, z celkem 6 táborů se výjezdy realizují jednak s dětmi a rodinami spolupracujícími s Centrem inkluze (zatím celkem 3 tábory), další prozatím 2 proběhly se žáky ZŠ a gymnázia Vítkov. Zapojují se i rodiče „z komunity“, zájem dětí a rodičů je velký.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový
2.1.1.6 Volnočasové aktivity pro žáky ZŠ – čtenářské kluby, kroužek osobnostního rozvoje	Aktivita plněná Centrem inkluze ve spolupráci s dalšími základními školami na Vítkovsku v rámci projektu Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku 2. Na ZŠ a gymnáziu Vítkov je z projektu realizováno 28 kroužků, na ZŠ Jana Zajíce 4 kroužky, v Centru pro rodinu probíhají 2, na ZŠ v Budišově 1 kroužek. Narušeno pandemií koronaviru, nutnost plnění nahrazovat.

	Na ZŠ a gymnáziu Vítkov běžely i další kroužky z projektu organizováno krajem (Podpora inkluze Moravskoslezského kraje – součást OP VVV) spolu s dalšími školami na Opavsku, ukončeno v červenci 2019 – zájem o aktivitu byl, kapacita naplněna.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový
SPECIFICKÝ CÍL 2.1.2	2.1.2 Podpora partnerských sítí (příklady dobré praxe) mezi školami i organizacemi neformálního vzdělávání
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
2.1.2.1 Vzájemná spolupráce pedagogů ZŠ – čtenářská gramotnost	Aktivita plněná ZŠ Jana Zajíce a financovaná ze Šablon. Nejspíše by Šablona s aktivitou měla být schválena a aktivita tak běžet.
Cílenost opatření:	- personální kapacity
Charakter opatření:	- koordinační
2.1.2.2 Mikro projekt ČR-PR „Poznáváme Slezské Beskydy“	Aktivita naplněná ZŠ a Gymnáziem Vítkov a financovaná z mikroprojektu ČR-PR „Poznáváme Slezské Beskydy“. Ukončeno, ve spolupráci s polskou ZŠ Kalety navštíveny české a polské Beskydy, realizováno v září 2017.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový
2.1.2.3 Spolupráce rodin s dětmi – přeshraniční spolupráce – rekonstrukce kuchyně, společné vaření	Aktivita naplněná Střediskem volného času Vítkov, financována z ERDF projektu S chutí do všeho. V rámci aktivity byla zrekonstruována kuchyň a realizováno celkem šest setkání s partnerskou organizací. Skončeno v roce 2018.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky, technicko-materiální kapacity, podpora komunikace a spolupráce
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový, koordinační
SPECIFICKÝ CÍL 2.1.3	2.1.3 Podpora kariérového poradenství a tranzitních programů
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
2.1.3.1 Kariérové poradenství a motivační aktivity	Aktivita plněná Centrem inkluze ve spolupráci s dalšími základními školami na Vítkovsku v rámci projektu Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku 2. Aktivita běží, je naplněn první rok, v němž kariérová poradkyně začala spolupracovat se ZŠ Jana Zajíce a ZŠ Budišov. Na ZŠ a gymnáziu Vítkov zajišťují kariérové poradkyně vlastní.
Cílenost opatření:	- personální kapacity, přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- motivační
2.1.3.2 Tranzitní programy pro soc. znevýhodněné žáky	Aktivita plněná Centrem inkluze ve spolupráci s dalšími základními školami na Vítkovsku v rámci projektu Podpora inkluzivního

	vzdělávání na Vítkovsku 2. Aktivita běží, motivační podpora starších žáků základních a středních škol k pokroku ve studiu.
Cílenost opatření:	- personální kapacity, přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- motivační
SPECIFICKÝ CÍL 2.1.4	2.1.4 Zapojení rodičů do akcí školy
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
2.1.4.1 Exkurze u zaměstnavatelů – žáci a rodiče	Aktivita plněná Centrem inkluze ve spolupráci s dalšími základními školami na Vítkovsku v rámci projektu Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku 2. Aktivita je v běhu, zapojené školy si je organizují samy, předpokladem je návštěva zaměstnavatelů, v nichž působí některý z rodičů žáků, možná úprava podoby exkurzí tak, aby více odpovídala zájmu žáků.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky, podpora komunikace a spolupráce
Charakter opatření:	- motivační, koordinační
2.1.4.2 Semináře vzájemného porozumění	Aktivita nerealizována.
Cílenost opatření:	-
Charakter opatření:	-
2.1.4.3 Školní mediátor na škole z řad rodičů	Aktivita plněná Centrem inkluze ve spolupráci se ZŠ Jana Zajíce právě na této základní škole v rámci projektu Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku 2.
Cílenost opatření:	- podpora komunikace a spolupráce
Charakter opatření:	- koordinační, inovativní
SPECIFICKÝ CÍL 2.1.5	2.1.5 Podpora specializovaných aktivit v polytechnických a digitálních oblastech ve školském i mimoškolském prostředí
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
2.1.5.1 Příměstské tábory (hudebně malířský; výtvarně-turistický; rukodělný; Budu prvňáčkem)	Aktivita plněná ZŠ a Gymnáziem Vítkov a financovaná z projektu ze zdrojů OPZ. Realizována je ale – jakkoliv podle plánů – pouze částečně, probíhá jen Budu prvňáčkem, jiné se realizují v rámci aktivity 2.1.1.5.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační
2.1.5.2 Vybavení učeben ICT technikou	Aktivita ZŠ a gymnáziem Vítkov nerealizována, škola si podává žádost přes MAS na změnu ICT techniky v PC učebně.
Cílenost opatření:	-
Charakter opatření:	-
2.1.5.3 Zajištění kroužku (aktivit) k rozvoji polytechnického vzdělávání včetně vytvoření společného a koordinovaného kurikula výuky	Aktivita plněná ZŠ Budišov n. B. a financovaná z projektu IROP MAS Opavsko; aktivita nenaplněna SVC Budišov n. B. – nedomluvena podoba aktivity. Rekonstrukce dílen na ZŠ v Budišově proběhla, kroužek technické výchovy proběhne následující školní rok 2020/21.

předmětů a aktivit pro rozvoj polytechnického vzdělávání	
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky, technicko-materiální kapacity
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový
SPECIFICKÝ CÍL 2.1.6	2.1.6 Zvýšení počtu aktivit podporujících řemeslo a propagující odborné vzdělávání
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
2.1.6.1 Projektový kroužek (event management, finanční gramotnost)?	Aktivita nerealizována.
Cílenost opatření:	-
Charakter opatření:	-
2.1.6.2 Exkurze u zaměstnavatelů; na Dni řemesel atd. – žáci a rodiče	Aktivita plněná Centrem inkluze ve spolupráci s dalšími základními školami na Vítkovsku v rámci projektu Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku 2, pro ZŠ a gymnázium Vítkov navíc podpora dalších exkurzí v rámci projektu Podpory inkluze Moravskoslezského kraje. Každá škola v rámci aktivity realizuje čtyři exkurze. Oproti plánu v MPI se těchto exkurzí neúčastní rodiče.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- motivační
SPECIFICKÝ CÍL 2.1.7	2.1.7 Zkvalitnění vyučovacích procesů prostřednictvím investic – vznik odborných učeben v rámci formálního i neformálního vzdělávání
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
2.1.7.1 Vybavení a vybudování učeben (jazykové, přírodopis, fyzika, chemie) a školního arboreta	Aktivita plněná ZŠ a Gymnáziem Vítkov a financovaná z projektu IROP. Proběhla úprava jazykové a fyzikální učebny, v červnu 2020 končí udržitelnost. V rámci nového projektu IROP budou dále rekonstruovány učebny matematicko-fyzikální, přírodopisu, polytechnické.
Cílenost opatření:	- technicko-materiální kapacity
Charakter opatření:	- vzdělávací a osvětový
2.1.7.2 Centrum polytechnického vzdělávání – revitalizace a vybudování (polytechnická učebna, mediální učebna)	Aktivita plněná SVČ ve Vítkově a financovaná z projektu IROP. Byly zrekonstruovány učebny polytechnická a mediální, realizují se v nich kroužky.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky, technicko-materiální kapacity
Charakter opatření:	- aktivizační, vzdělávací a osvětový
2.1.7.3 Revitalizace školní zahrady/venkovní učebny	Aktivita plněná ZŠ Budišov n. B. a financovaná ze zdrojů Státního zemědělského investičního fondu SZIF. Venkovní zahrada a učebna revitalizovány.
Cílenost opatření:	- technicko-materiální kapacity
Charakter opatření:	- vzdělávací a osvětový

V rámci strategického cíle, jehož smyslem je poskytnout kvalitní základní, sekundární a neformální vzdělávání místním žákům a studentům se první strategický (pod)cíl zaměřuje na poskytnutí dovedností usnadňující žákům a studentům přechod na střední školu nebo do zaměstnání. Opatření jsou cílena výrazněji na přímou podporu, v menší míře na personální kapacity a technicko-materiální vybavení výuky, jsou zároveň směřována ke zvýšení vzdělanosti, k motivaci a aktivizaci žáků a studentů.

Podle výpovědí aktérů je o příměstské tábory ze strany dětí (a rodičů) zájem, tedy se je daří obsazovat dětmi. Rovněž je zájem i o kroužky nabízené školou, které jsou nabízeny s nižší finanční spoluúčastí ze strany rodin – ačkoliv v jejich případě může být zájem odvislý i od osoby lektora. Do příměstských táborů se rovněž daří zapojovat i zájemkyně z řad rodičů, konkrétně maminek dětí, které se podílejí na vedení a spoluorganizaci táborů.

Kariérové poradenství je na ZŠ v Budišově a na ZŠ Jana Zajíce vedeno „externě“ kariérovou poradkyní Centra inkluze. V případě ZŠ a gymnázia Vítkov se na poskytování kariérového poradenství podílejí tři na škole působící výchovné poradkyně. Na budišovské ZŠ a ZŠ Jana Zajíce probíhá kariérové poradenství jak formou individuálních konzultací, tak i začleněním tematických hodin s kariérovou poradkyní do rozvrhu. Podle rozhovoru se zástupcem/kyní Centra inkluze je poskytování této služby stále spíše v začátcích a v ustavovací fázi a bylo by vhodné jej stabilizovat, postupně profesionalizovat a začlenit do školských vzdělávacích programů tak, aby bylo součástí služeb poskytovaných školou i po skončení projektu. Součástí úvodních hodin s kariérovým poradenstvím bylo i setkání s týmem realizujícím tranzitní program, v jehož rámci podporuje budoucí absolventy základních škol a studenty těchto středních ve studiu.

Střední škola Odry, kromě toho, že Centru inkluze pronajímá budovu, v níž sídlí Centrum pro rodinu a funguje předškolní klub, také s touto neziskovou organizací spolupracuje na tranzitních programech – i její studenti se řadí mezi ty podpořené tímto typem služby. Škola je zároveň jako partner zapojena do projektu IN-VIT2 *Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku 2*, v němž nemá zařazeny vlastní aktivity (které realizuje v rámci vlastního OP VVV projektu), zapojuje se do něj ale formou účasti na projektových poradách. V rámci vlastního projektu mimo vítkovský MPI pak na vítkovské pobočce působí nebo do ní dojíždí koordinátor inkluze, kariérový poradce a školní psycholog.

Tabulka č. 5: Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění (pokr.)

STRATEGICKÝ CÍL 2.2	2.2 Vytvořit komplexní systém podpory péče o všechny žáky na Vítkovsku
SPECIFICKÝ CÍL 2.2.1	2.2.1 Podpora žáků formou doučování ve škole i v neformálních klubech
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
2.2.1.1 Doučování žáků ZŠ ohrožených školním neúspěchem	Aktivita plněná ZŠ Jana Zajíce a financovaná ze Šablon. Šablona s aktivitou by již měla být schválena a aktivita tak běžet.

Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- vzdělávací a osvětový, motivační
2.2.1.2 Doučování žáků ZŠ ohrožených školním neúspěchem	Aktivita plněná ZŠ a gymnáziem Vítkov a financovaná ze Šablon. Doučování probíhá.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- vzdělávací a osvětový, motivační
2.2.1.3 Příprava na vyučování žáků ZŠ ohrožených školním neúspěchem	Aktivita plněná ZŠ Jana Zajíce a financovaná ze Šablon. Šablona s aktivitou by již měla být schválena a aktivita tak běžet.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- vzdělávací a osvětový, motivační
2.2.1.4 Individuální a skupinové doučování žáků ohrožených školním neúspěchem	Aktivita plněná Centrem inkluze ve spolupráci s dalšími základními školami na Vítkovsku v rámci projektu Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku 2 – doučování probíhá.
Cílenost opatření:	- přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- vzdělávací a osvětový, motivační
SPECIFICKÝ CÍL 2.2.2	2.2.2 Zkvalitnění a rozšíření pedagogicko-psychologického poradenství v rámci prevence rizikového chování a systematická spolupráce s odborníky z terénu včetně pracovníků sociální sféry
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení
2.2.2.1 Preventivní zařízení pro rodiny s dětmi	Aktivita plněná Centrem inkluze a financovaná ze zdrojů OPZ. Výsledkem je funkční běh Centra pro rodinu sídlícího na adrese Opavská 22 a nabízejícího aktivizační, asistenční a motivační program pro rodiny a aktivity odborného výchovně-vzdělávacího zařízení pro rodiny s dětmi. Současně jsou v aktivitě hrazeny dva úvazky pro asistenty pro rodinu, sociálního pracovníka a psychologa.
Cílenost opatření:	- technicko-materiální kapacity, personální kapacity, podpora komunikace a spolupráce, přímá podpora pro žáky a žáčky
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový, koordinační
2.2.2.2 Rozšíření aktivit NZDM a SAS (zvýšení zaměstnanosti a gramotnosti) /navýšení SAS	Aktivita plněná SVČ Vítkov provozující sociální služby NZDM a SAS a financovaná ze zdrojů OPZ. V rámci projektu byly rozšířeny aktivity a kapacity služeb, byly dále zřízeny i dvě pobočky služby SAS v Budišově a Čermné ve Slezsku (ve druhé jmenované obci nyní působí pro nezáměstnanou cílovou skupinu dálkově).
Cílenost opatření:	- technicko-materiální kapacity, personální kapacity, podpora komunikace a spolupráce
Charakter opatření:	- aktivizační, motivační, vzdělávací a osvětový
SPECIFICKÝ CÍL 2.2.3	2.2.3 Nastavení širší spolupráce všech aktérů vzdělávání (MŠ a ZŠ, neziskové organizace, sociální služby, rodiče) pro řešení společných problémů a sdílení dobré praxe
Aktivita / indikátor	Vyhodnocení

2.2.3.1 Zapojení obyvatel z komunit pro výuku (tance, hudební nástroje)	Aktivita plněná SVC Vítkov a financovaná ze zdrojů OPZ. Aktivita běží až do konce roku 2020. V jejím rámci došlo k navýšení kapacity o 1,6 úvazku pro pracovníka NZDM, v kroužcích došlo k zapojení 97 klientů.
Cílenost opatření: Charakter opatření:	- podpora komunikace a spolupráce, přímá podpora pro žáky a žáčky, personální kapacity - aktivizační, vzdělávací a osvětový, koordinační
2.2.3.2 Pravidelná pracovní skupina na podporu vzdělávání a sdílení dobré praxe složená ze zástupců škol, obcí, NNO a dalších aktérů (zapojení všech škol)	Aktivita financovaná z projektu Společným úsilím k vyšší kvalitě vzdělávání. Běží formou setkávání skupin v rámci ASZ i MAP, jde o 6 diskusních setkání za tři roky (2 ročně) pro představitele všech školských zařízení, zástupce zřizovatelů, pedagogů, rodiče z majority i minority/sociálně vyloučeného prostředí, zástupce neziskových organizací a sociálního odboru města, zástupce kraje, veřejnost.
Cílenost opatření: Charakter opatření:	- podpora komunikace a spolupráce - vzdělávací a osvětový, koordinační
2.2.3.3 Výjezdy pedagogů „za poznáním inkluze“ – sdílení dobré praxe; společné vzdělávací aktivity	Aktivita plněná ZŠ Budišov n. B. z projektu Společným úsilím k vyšší kvalitě vzdělávání. Výjezdy pedagogů realizuje ZŠ Budišov n. B., jde o studijní cesty/stáže do zemí EU (Německo a Finsko), cílem je podpořit minimálně 2 pedagogické pracovníky ročně, tj. min. 6 po dobu realizace. Aktivita se měla během roku 2020 odehrát na jaře, vzhledem k pandemii koronaviru se cesty zatím nekonaly, měly by proběhnout na podzim 2020. Společné vzdělávací aktivity realizuje ASZ pro 25 pedagogických pracovníků z partnerských škol – proběhne letos i příští rok.
Cílenost opatření: Charakter opatření:	- personální kapacity, podpora komunikace a spolupráce - vzdělávací a osvětový, motivační, koordinační

Poslední, čtvrtý strategický (pod)cíl vítkovského MPI před sebe staví potřebu vytvoření systému podpory a péče pro všechny místní žáky, s důrazem kladeným na ty ohrožené studijním neúspěchem a nastavením sdílení dobré praxe a výměny know-how pracovníků věnujících se i této cílové skupině. Převažují tedy aktivity podporující komunikaci a spolupráci a personální kapacity s těmi věnující žákům (a jejich rodinám) přímou podporu, soustředěné na vzdělávání a motivaci cílové skupiny spolu s koordinací pedagogů nebo zástupců do těchto procesů zapojených institucí.

Doučování pro žáky ohrožené studijním neúspěchem probíhá na všech základních školách. Centrum inkluze je především v Budišově v aktivnějším kontaktu se základní školou v případě, kdyby tamní doučovatelé (učitelé a učitelky) aktuálně neměli kapacity k práci s dalšími žáky. Reflexe účinnosti doučování je zástupci základních škol jemně pozitivní: během doučování dochází alespoň k přiblížení látky, kterou děti nevstřebaly v samotných hodinách, podle jednoho zástupce školy se pak skutečně i díky doučování zlepšují známky dětí, které jsou ohroženy horším prospěchem. Alespoň ale dle jedné zpětné vazby zástupce/zástupkyně ZŠ může docházet k „vyhořování“ učitelek a učitelů, kteří děti doučují, ne vždy se totiž nakonec skutečně promítne do zlepšeného porozumění probírané látce – škola tak uvažuje o přesunutí této činnosti na jiné pracovníky, externisty nebo případně asistenty pedagoga. Současně školy

(minimálně podle rozhovorů s jejich zástupci nebo zástupkyněmi) vnímají určitou mez „péče“, kterou by měly nebo chtějí jako organizace svým žákům a jejich rodinám poskytovat. Reflektují potřebu spolupráce s rodinami, zároveň ji také ale ze své perspektivy považují za dostatečnou.

Prostřednictvím projektu OPZ mohlo vítkovské středisko volného času rozšířit svoje kapacity NZDM a SAS (SASRD, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi) i tak, že mohlo zřídit ambulantní detašované pracoviště SASRD Tunnel v Budišově i v Čermné. Setrvání ambulantních služeb v obou obcích od začátku roku 2021 je ohroženo – jeví se jako pravděpodobnější, že v obou obcích pokračovat nebude. V Čermné i kvůli nižšímu zájmu ze strany obyvatelstva a úsporám ze strany obce působí služba terénní formou, jakkoliv se s výhledem na možné ukončení poskytování služby z místa v rámci jednoho z rozhovorů ozval hlas podporující další působení SASRD vzhledem k dobré spolupráci s místní školkou, respektive schopností sociálních pracovníků podpořit nově se do Čermné přistěhované rodiny k vyřízení dokumentů usnadňujících přístup dětí do mateřské školky a obecně potřebě intenzivnější sociální práce s nimi.

Na komplexní práci s rodinou se soustředí z projektu OPZ vzniklé Centrum pro rodinu. To poskytuje komplexní individuální poradenství týkající se výchovy a vzdělávání, nabízí služby psychologické i terapeutické. Spolupracuje přitom s vítkovským OSPOD, se ZŠ v Budišově a i vítkovskou ZŠ a gymnáziem, spíše po individuální linii pak se sociálními službami poskytovanými vítkovským Střediskem volného času. Z některých rozhovorů vyplývá, že SASRD si s Centrem pro rodinu (či obecně pracovníky přímé práce s klienty v Centru inkluze) „přebírají klienty“ a „přebírají zaměstnance“, což může rovněž stát za důvodem, proč SVČ Vítkov aktivně neusiluje o uchování ambulantních služeb SASRD mimo Vítkov.

Nízkoprahový klub NZDM Tunnel ve Vítkově je jedinou službou tohoto typu v okolí. Trávení volného času mladých lidí je – mimo kroužky, které „projektově“ nabízí budišovská ZŠ, ZŠ a gymnázium Vítkov a Základní umělecká škola Vítkov (ZUŠ) – umožněno také oběma SVČ, jak vítkovským, tak i budišovským, obě nabízejí velké množství kroužků (v Budišově v roce 2020 tvoří nabídku 24 kroužků, ve Vítkově pak celkem 45 v cenovém rozpětí 50–400 Kč za pololetí, respektive 200–800 Kč na rok, náklady na několik málo náročnějších pak dosahují až 2 000–3 500 Kč za rok). I přesto, že se v Budišově rekonstruovala hřiště, otevřela se zastřešená hala a dětské hřiště, (chystá se rovněž skate park), z některých rozhovorů vyplývá, že nabídka trávení času pro starší mladé lidi by mohla být širší – podle jednoho z hlasů z rozhovoru jsou kroužky, zejména ty nabízené ZUŠ, pro sociálně znevýhodněné rodiny příliš velkým zásahem do rozpočtu, jiný zmiňuje, že jsou v Budišově kroužky pouze pro žáky školou povinné – ti starší si musí volný čas organizovat sami. Pokud jde o Vítkov, podle zástupce/zástupkyně místního SVČ z rozhovorů není stav herních prvků ve veřejném prostoru dobrý, město na jejich opravu ale zřejmě nemá tolik prostředků.

8 Zhodnocení rizik při plnění cílů (obecná rizika i konkrétní rizika v řešené lokalitě)

Při zhodnocování rizik vyskytnuvších se během plnění strategických cílů MPI vycházíme z hrozeb uvedených ve SWOT analýze, která je dostupná v příloze této zprávy.

V podstatě všichni komunikační partneři z rozhovorů, se kterými jsme toto téma otevřeli, hovořili o obtížnosti najít a zaměstnat odborné pracovníky. Většina z nich se s touto potíží setkala osobně, respektive v organizaci, v níž sami pracují. Tuto skutečnost zdůvodňují „odlivem mozků“, tedy odchodem osob za vzděláním jinde a nevrácením se zpět, neatraktivitou života na Vítkovsku, množstvím projektů v oblasti, které vytváří konkurenční prostředí poptávky po kvalifikované síle a případně také znevýhodněním zaměstnavatelů vázaných při odměňování zaměstnanců na tabulkové platy. Někteří dále zmiňují nevýhodnost nutnosti cestovat do Vítkova/Budišova, pokud zde nebydlí, a také nepřitažlivost nízkouvazkových odborných pozic, které se zkrátka nevyplatí vykonávat.

Přesto se nakonec spíše daří najít zaměstnance do odborných pozic, ačkoliv je taková situace reflektována jako „šťěstí“. Výsledkem také bývá přijímání zaměstnanců dokončujících si potřebné vzdělání nebo zaučujících se na nových pozicích a nastavení financování projektů tak, aby počítal s dojížděním a byl finančně atraktivní nebo „kouzla na ekonomickém oddělení“.

Jen jeden z aktérů zmínil nedostatečnost vzdělání školních asistentů nebo asistentů pedagoga – tedy že by formální požadavky na jejich vzdělání měly být vyšší, než jaké v současnosti jsou. V souladu s předchozími odstavci se ale v rozhovorech s více komunikačními partnery objevily zmínky o pracovnících a pracovnících na obdobných pozicích, kteří se ve svých rolích s obsahem práce „seznamují“. Je tak možné, že v některých případech mohla být hrozba naplněna a minimálně zpočátku kvalita práce ovlivněna menší zkušeností pracovníků a pracovníc.

Hrozba nemotivujícího rodinného prostředí je tématem, na který řada aktivit MPI přímo reaguje, až by se dalo říci, že je zdejší společenské situace inherentní spíše v podobě východiska než hrozící eventuality. Školy na něj reagují doučováním, snahou po navázání užšího kontaktu s rodiči, spolu s ostatními organizacemi pak vytvářením příležitostí pro neformální vzdělávání, nabídkou kroužků, kariérovým poradenstvím, Centrum inkluze pak zřízením předškolních klubů, zaváděním systému včasné péče, tranzitním programem, spolu se SVČ Vítkov také komplexnější péčí v rámci sociálních služeb nebo službami Centra pro rodinu. Tedy, téma nutnosti kompenzovat zázemí dětí a žáků dalšími aktivitami je řadou aktérů identifikována a vnímána, budišovská a vítkovská základní škola (zřizované obcemi), nebo alespoň jejich zástupci/zástupkyně, však i v poskytování těchto služeb samotnou školou vidí hranici. Dle vyjádření obou se v následujících letech školy chtějí více věnovat nejen žákům sociálně znevýhodněným nebo těm, kterým hrozí riziko neúspěchu ve vzdělávání, ale i žákům nadanějším.

Během rozhovorů jsme nezaznamenali výraznější tematizaci nezájmu rodičů o nabízené služby, snad mimo zmínky o pasivitě některých při organizaci akcí nebo pozdním zájmem o možnost doučování pro děti, „až když hoří“ (a hrozí zhoršená známka). Až tedy na jednu výjimku, kdy tématem vnášeným některými komunikačními partnery v Budišově (mimo komunikační partnery ve formálním vzdělávání) a Čermné bylo působení „nepůvodních“ obyvatel obcí – dočasných přistěhovaných rodin na ubytovny v obou obcích, kteří „nemají vztah k místu“, nemají zájem o nabízené aktivity a jejichž děti buď „nemají základní návyky“, nebo tvoří ve třídách spíše problematický element a narušují výuku.

I v tomto kontextu a s reflexí studia na základních školách na Vítkovsku dětí z dětských domovů nacházejících se v okolí, které nemají kapacitu na poskytování vlastní výuky, někteří komunikační partneři především z řad zástupců a zástupkyň měst hovořili o své postupně se projevující skepsi k inkluzivnímu pojetí vzdělávání v daných místech, respektive o její realističnosti, ale pouze za určitých podmínek – zejména pokud se výuky v běžných třídách neúčastní více žáků s výchovnými problémy, s potíží s chováním. Pokud jde o zástupce/zástupkyně vzdělávacích institucí na Vítkovsku, se kterými jsme hovořili, žádný z nich se ve smyslu obtíží při realizaci opatření v tomto směru nevyjádřil. Jiný hlas pak takové obtíže ve výuce rovněž tematizuje, nahlíží na ně ale jako na obtíže řešitelné nabytím know-how nebo nabytím kompetencí učení se práce s žáky s výchovnými problémy.

Některými aktéry je jako hrozba vnímána „segregovaná“ ZŠ na náměstí Jana Zajíce, kde podle nich dochází ke kumulaci žáků, kteří (či alespoň někteří z nich) se podílí na hromadění výchovných problémů a kteří by mohli být vzděláváni na standardní základní škole s perspektivou větších možností v dalším životě. Reflektují však obtížnost řešení této situace, jakkoliv se ozval hlas, který má pocit i apriorního nezájmu o diskusi a postup v této otázce. Dopadem pak v kontextu místního MPI a situace ve vzdělání je kromě výše uvedeného také nižší podíl dětí a žáků se SVP ve vítkovské školce a Základní škole a gymnáziu Vítkov a v důsledku toho obecně nižší potenciál významu a dopadu některých realizovaných proinkluzivních opatření. Otázkou také zůstává, nakolik škola samotná poskytuje svým žákům vhodný formát, metody a kvalitu podpory při dalším vzdělávání žáků vzhledem k výrazně nadprůměrnému podílu žáků opakujících 1. třídu a předčasně ukončujících vzdělávání v 7. a 8. třídě (viz kap. 6).

Dva zástupci nebo zástupkyně vzdělávacích institucí pak hovořili i o signálech, které mají ze strany majoritního, tj. v tomto kontextu neromského obyvatelstva. Uvádějí příklady situací, v nichž „majoritní rodiče“ přemítali nad přihlášením svého dítěte na jinou školu, pakliže by v té původně zamýšlené mělo být více Romů nebo se „příliš zaměřuje na Romy“. Přestože se tedy zatím neobjevuje tzv. white flight – odliv a masivnější přehlašování dětí z majoritních rodin – v Budišově i Vítkově se objevují známky takových potenciálních budoucích inklinací.

Dalším rizikem nezmíněným ve SWOT analýze, ale uváděným aktéry je pak zátěž a vytížení ředitelů/ředitelky organizací a dalších pracovníků zahlcených administrativou související s realizací projektových opatření.

9 Výsledný stav vzdělávacího systému a doporučení do budoucna

Klíčovým východiskem tvorby Místního plánu inkluze je koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám, který je v Metodice KPSVL⁷ definován jako „*zajištění adresnosti, koordinace, konzistence a synergie místních opatření sociální integrace založených na lokálních potřebách, která budou realizována prostřednictvím specifického mechanismu financování z prostředků ESIF*“. Zhodnocení výsledného stavu vzdělávacího systému se proto zaměřuje právě na ověření premis KPSVL a analyzuje, do jaké míry realizace opatření vycházejících ze strategického plánování splňuje preferované principy, jimiž jsou **adresnost, koordinace, konzistence, synergie**. Kromě uvedených principů je zde zhodnocena také **udržitelnost, kterou chápeme** jako podmínku pro dlouhodobý efekt KPSVL.

9.1 Adresnost/relevance

Podle dostupných dat a informací z rozhovorů s místními aktéry můžeme říci, že opatření prováděná v rámci MPI jsou v obecné rovině adresná a relevantní, koncentrují se na oblasti, které jsou potřebné, a že reagují na povahu problémů, se kterými se aktéři potýkají. Většina slabých stránek ze SWOT analýzy, nichž vycházejí strategické cíle, je prostřednictvím aktivit aktérů alespoň částečně saturována, realizovaná opatření na ně cílí.

Jedinou výjimkou je situace na ZŠ Jana Zajíce, potažmo i ve škole zřizované přípravné třídě. I tato základní škola se zapojuje do některých aktivit, které jsou součástí MPI, pokud je nám však známo, v oblasti předškolního vzdělávání (alespoň prozatím) nenavazuje spolupráci s dalšími aktéry a soudě dle numerických dat spíše nepřipravuje své žáky k přechodu na SŠ nebo do zaměstnání (což jsou strategické cíle MPI 1.2 a 2.1).

Podle jednoho z aktérů působícího v obci Čermná si zdejší pedagogičtí pracovníci pochvalují spolupráci se sociálními pracovníky SASRD – a s otazníkem se dívají do budoucna při možném stažení se z lokality a spolupráci pouze při podnětu ze strany OSPOD.

Na reakci stále čeká potřeba vzniku střediska výchovné péče poskytujícího poradenství a péči v oblasti výchovných problémů – případně potřeba odborníků zabývajících se tématem přímo na školách (etopedů). Podle některých hlasů by se v Budišově rovněž mohla uplatnit sociální služba NZDM.

7 METODIKA KOORDINOVANÉHO PŘÍSTUPU K SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝM LOKALITÁM. *Agentura pro sociální začleňování* [online]. [cit. 2019-12-19]. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/metodika-koordinovaneho-pristupu-k-socialne-vyloucenym-lokalitam/>

9.2 Konzistence

Konzistencí rozumíme soulad kapacity intervence s potřebami cílové skupiny v oblasti. Až na několik výjimek vnímáme i tuto rovinu realizace MPI jako naplněnou, tedy že cílové skupině se daných opatření dostává v takové míře, která naplňuje jejich potřeby.

Určitým omezením v naplnění tohoto parametru může na Vítkovsku činit „strukturální element“ v podobě potenciálně nezkušené pracovní síly nebo zaměstnanců s neodpovídající kvalifikací. Ta může oslabovat dopad intervence a poskytovanou kvalitu služby.

- Přepis „poptávky nad nabídkou“ jsme zaznamenali v případě příměstských táborů pořádaných budišovskou ZŠ a ZŠ a gymnáziem Vítkov.
- Nedostatek kapacit pro realizaci služeb jsme také pochytili v případě obou středisek volného času, vítkovského i budišovského – pokud jde o prvně jmenované, mělo by jednat s městem o zvýšení počtu úvazků v rámci pověření o výkonu služby, tj. jejich zajištění mimo závislost na financování pozic z projektu.
- Otázkou je rovněž nevyužití potenciálu nabízeného v místě přítomnou klinickou logopedkou. Aktéři se shodují v tom, že za tím stojí spíše nedůslednost rodičů, kteří se svými dětmi nedocházejí do poradny pravidelně, než to, že logopedka má na konzultace vyhrazený pouze jeden den v týdnu.

9.3 Koordinace a synergie

Koordinací a synergií míníme řešení místních problémů na více úrovních a ve více tematických oblastech zároveň a jejich současnou dostupnost cílové skupině.

Vnímáme, že problémy v oblasti vzdělávání se prostřednictvím MPI řeší vícedimenzionálně. Tedy, že pozornost je věnována jak dětem v předškolním věku, tak i těm na základní škole a i později na škole střední, služby jsou určeny jak dětem a rodičům, tak i pedagogům samotným. Mladým lidem je rovněž nabízena možnost rozvoje jejich dovedností, v případně obtížích možnost využití doučování, různé volnočasové aktivity od příměstských táborů po docházku do kroužků. Zároveň se v oblasti v poslední době rozvíjí i více směrů řešení místních problémů, od aktivit úžeji přímo souvisejících se vzděláváním, které jsou popsány výše, po nabídku volnočasových aktivit nebo sociálních služeb, poradenství v oblasti dluhů a finanční gramotnosti (ve Vítkově přes dluhovou poradnu zřizovanou Charitou Odry, v Budišově do dluhové poradny spadající pod Centrum inkluze) nebo poradenství v oblasti drogových závislostí (v obou městech působí organizace Renarcon, která se tomuto tématu věnuje).

Poskytované služby přitom zpravidla lze, podle příslušnosti do cílové skupiny, čerpat současně. Vnímáme zároveň, že větší návaznost v dostupnosti služeb nebo širší nabídku zapojení z perspektivy dítěte a rodiče (besedy, seznámení s učiteli a prostředím školy při

nástupu dítěte z MŠ) najdeme v Budišově. Zde současně osoby starší 15 let o něco méně uspokojí potřebu zapojit se do kolektivních aktivit jinak nabízených NZDM.

9.4 Udržitelnost

Velká většina prováděných aktivit uvedených v MPI je financována prostřednictvím projektů schválených v rámci KPSVL. Ty se nacházejí přibližně v prvním roce realizace, první z nich, Společnou cestou k úspěchu žadatele MŠ Budišov, skončí v červnu roku 2022.

Z rozhovorů s místními aktéry nevyplynulo, že by plánovali s aktivitami jdoucími směrem k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání po skončení projektu skončit. Většina z nich je s realizací opatření spíše spokojená, mimo finanční výhodnosti řada z nich reflektuje přínos v podobě jejich potřebnosti pro cílovou skupinu a realitu sociálního vyloučení, v níž se vzdělávací instituce na Vítkovsku nacházejí.

Z rozhovorů se zástupci nebo zástupkyněmi měst rovněž vyplynul jejich zájem o pokračování projektových aktivit a čerpání prostředků do oblasti vzdělávání. Určitým rizikem pro rozvoj inkluzivního vzdělávání ale může být jejich již výše zmíněná rostoucí skepse k reálnosti inkluze ve zdejším prostředí, jeden z aktérů hovořil o neuspokojivých výsledcích projektů věnujících se inkluzivnímu vzdělávání na Vítkovsku.

Spolu s dalšími aktéry z oblasti školství pak zástupci měst vyjádřili svoji preferenci věnovat nyní svou pozornost o něco více i nadanějším žákům a studentům. Současně projevíli inklinaci usilovat více o tzv. tvrdé investiční projekty týkající se výstavby a rekonstrukcí, jeden ze zástupců rovněž hovořil o menší smysluplnosti výzev, v níž nelze žádat o finanční krytí pracovních úvazků.

Důležitým prvkem další udržitelnosti je rovněž koordinace společného postupu. Jak již vzešlo z procesní evaluace, koordinační roli pracovní skupiny (PS) by mohla sehrát nadále aktivní PS organizovaná pod MAP, na níž se schází řada zástupců z oblasti vzdělávání. I tak ale na Vítkovsku působí aktér, který je schopný propojovat další aktéry po vlastní ose, Centrum inkluze. Obě instituce, MAP i CI, jsou rovněž schopny zajistit tvorbu projektů. S výhledem do budoucna by rovněž bylo smysluplné, pokud by se do diskusí o společném postupu v oblasti vzdělávání více zapojil i zástupce vítkovské ZŠ Jana Zajíce.

Jeden projekt financovaný ze zdrojů OP VVV mimo okno KPSVL již přitom skončil (IN-VIT 1, Podpora inkluzivního vzdělávání na Vítkovsku, byl realizovaný mezi lety 2016 a 2019), navázal na něj, již v rámci KPSVL další projekt, IN-VIT 2. Určitý precedens nebo ukazatel ochoty a schopnosti navazovat na předchozí projektové aktivity novými tedy na Vítkovsku existuje, jakkoliv je z dílny Centra inkluze, neziskové organizace řadící se na poli organizací věnujících se vzdělání či sociální oblasti na Vítkovsku obecně k těm nejaktivnějším a nejprogresivnějším. Právě její přítomnost je příslibem aktivity a aktivizace směrem k IKV.

Otázkou však zůstává podíl a zapojení obce Čermné do rozvoje aktivit. Ambulantní forma dlouhodobé poradny a SASRD, jež se podle zástupce/zástupkyně obce nesešla se zájmem klientů z obce, byla zrušena nebo omezena na terénní formu, čermnská MŠ by pak měla být sycena svou „mateřskou“ MŠ se základnou ve Vítkově.

9.5 Závěry a doporučení

Z výše popsaného shrnutí vychází také naše doporučení směřující k zajištění větší účinnosti poskytovaných služeb směrem ke kvalitnějšímu a inkluzivnímu vzdělávání. Současně je na místě podpořit (a ocenit) místní aktéry v činnostech, které doposud vykonávají – jak již bylo řečeno, realizovaná opatření komplexně reagují na potřeby místního vzdělávacího systému popsaná ve strategických cílech:

- **Zajistit aktivní spolupráci místních aktérů, zvláště ZŠ Jana Zajíce a zvýšit úroveň podpory předškolních a prvostupňových dětí.** Instituce se podle dostupných dat potýká s vysokým podílem žáků, kteří opakují první ročník a ze školy odcházejí předčasně – tento podíl je výrazně nadprůměrný ve srovnání se třídami/školami tohoto typu v ČR. Pro snížení podílu žáků opakujících první ročník a nepřímo následně i snížení předčasných odchodů ze školy doporučujeme zintenzivnit spolupráci vítkovských aktérů, mateřských škol, ZŠ Jana Zajíce a sociálních služeb SAS pro rodiny s dětmi nebo Centrem pro rodinu a Centrem inkluze obecně. Motivací je spolupracovat na podpoře směřování dětí do předškolní přípravy v co nejnižším věku a na podpoře rozvoje rodičovských kompetencí rodičů dětí a žáků školy/přípravné třídy a rozvoji spolupráce a vztahu mezi rodiči a školou. Inspiraci pro práci s dětmi a žáky může dodat stáž na vytipovaných školách (viz další odrážka).
- V dalším kroku doporučujeme následně s místními aktéry včetně zřizovatele (kraje) otevřít diskusi – a tedy i **otevřeně diskutovat – o dopadech existence školy navštěvované téměř výhradně žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí a zejména o možných řešeních.** Potenciál vidíme v podpoře žáků z nepodnětného prostředí a jejich motivaci k dalšímu vzdělávání a lepším vzdělávacím výstupům ve více heterogenních třídách. Opět, inspirací pro další možné úpravy způsobů podpory zvýšení motivace těchto žáků, a tedy přiblížení možnost dosažení jejich potenciálu v následném praktickém uplatnění v životě, může být absolvování stáže na vybraných školách, případně diskuse s pozvanými experty (nejlépe zástupci či přímo řediteli škol, např. ZŠ Janáčkova náměstí v Krnově, ZŠ Komenského v Odrách, ZŠ Velké Hamry apod.).
- I v kontextu prvního bodu je vhodné prohloubit vzájemnou **spolupráci vítkovských MŠ, ZŠ a Centra inkluze (předškolního klubu)** po „budišovském vzoru“, která sníží nejistotu a zvýší připravenost při přechodu mezi jednotlivými stupni vzdělání jak u dětí, tak i pedagogů a usnadní navázání spolupráce s rodiči.
- Za prozatím nezměněné situace by pedagogům na ZŠ potýkajícím se s výchovnými problémy dětí **vypomohla podpora ze strany etopeda, případně intenzivní vzdělávání se a předávání know-how** v této oblasti.

- Úspěšné řešení zhoršujících se problémů s komunikací dětí méně připravených na vzdělávání by podpořilo mimo zvýšení důrazu již protežovaných aktivit zaměřených právě na zlepšení porozumění a komunikačních dovedností i práce na **zvýšení šance spolupráce rodičů dětí s logopedem**. Jednou z cest může být větší a osobní zapojení místně pracujícího logopeda do aktivit s rodiči na co nejosobnější bázi (např. besedy, miniškoličky, kluby), potažmo zvýšení podpory rodin k pravidelné návštěvě logopeda ze strany sociálních pracovníků/pracovníků včasné péče/výchovně-vzdělávacích poradců.
- Skepsi k inkluzivnímu přístupu ke vzdělávání a tlaku na výsledky ze strany některých místních aktérů (zejm. politických představitelů) by prospěla „normalizace“ perspektivy cesty na dlouhou trať a **sdílení know-how ze strany zástupců jiných měst/vzdělávacích institucí jdoucích podobnou cestou** (Krnov, Odry, Sokolov).
- Vzhledem k obtížné dostupnosti **kvalifikovaných pracovníků** (nejen) v oblasti vzdělávání s omezenými možnostmi nabídky atraktivního příjmu (alespoň v projektech OP VVV) **zvážit možnost nabídky dalších benefitů** (např. zvýhodněné bydlení), potažmo, systémově, podat podnět řídicímu orgánu týkající se možnosti platově zvýhodnit nabídky zaměstnání.
- **Vyhodnotit dostatečnost pokrytí sociálních služeb na Vítkovsku, jak co se týká služby SAS, tak i NZDM**; vzhledem k nejistému **pokrytí obce Čermná zvážit nalezení vhodné formy zajištění podpory** např. usnadňující a zrychlující docházku na ubytovně bydlicích dětí do školky – např. stabilní terénní formou.
- Pokud by měl **nesoulad perspektiv na poskytování služeb mezi vítkovským SVČ a Centrem inkluze** ovlivňovat kvalitu nebo rozsah služeb, mohla by stát za zvážení setkání obou stran za přítomnosti mediátora.
- Podpořit prevenci vyhoření pedagogů a uklidnění rodičů dětí z „majoritní“ části obyvatelstva potenciálně zvažujících přehlášení svých ratolestí do jiných škol **zaměřením pozornosti vzdělávacích institucí i na více talentované žáky**: na inkluzivní vzdělávání můžeme pohlížet jako na zapojení všech žáků do vzdělávacího procesu zohledněním jejich specifických potřeb, nikoliv však na úkor druhých.
- Na systémové straně mimo působnost MPI by k řešení problémů s rodinami migrujícími za bydlením obývající místní ubytovny (podle komunikačních partnerů řada z nich nakonec pouze krátkodobě) pomohlo **schválení zákona o sociálním bydlení**, na místní úrovni pak pro obyvatele ubytoven vyčlenění **dostatečného obecního bytového fondu**, který by umožnil za podpory sociální práce stabilizaci rodin nejen v oblasti vzdělávání jejich nejmladších členů.

10 Zdroje a literatura

Bedřich, A. (2016). *Vstupní analýza obcí Vítkov, Budišov nad Budišovkou a Čermná*. Agentura pro sociální začleňování. Dostupné z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/Vitkov_Budisov_Cermna_VA.pdf

ČSÚ. (2020, 5. listopadu). *Databáze demografických údajů za obce ČR*. <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

MŠMT. (2019a). *Výkazy S1 o mateřských školách*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

MŠMT. (2019b). *Výkazy M3 o základních školách*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Staveník, A. (2018). *Vstupní analýza měst Vítkov, Budišov nad Budišovkou a obce Čermná ve Slezsku*. Agentura pro sociální začleňování. Dostupné z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/Vitkovsko_vstupni_analyza_final_publicita.pdf

11 Přílohy

- SWOT analýza z MPI Vítkovsko, 2016

Silné stránky	Slabé stránky
• Zájem škol dobře vzdělávat • Zkušenosti se vzděláváním žáků se SVP • Zkušenosti organizací s prací s rodinou, dětmi, předškolními kluby • Fungující školní poradenská pracoviště • Kvalifikovaní pedagogové s ochotou se dále vzdělávat • Dobrá nabídka volnočasových aktivit • Existence SAS (SASRD Tunnel) • Existence nízkoprahového zařízení ve Vítkově (NZDM Tunnel) • Aktivity MŠ a předškolních klubů pro rodiče	• Nedostatečná kapacita ZŠ a MŠ • Neexistence Střediska výchovné péče • Malá kapacita NNO pro podpůrné služby • Nedostatečná kapacita SAS • Malá nabídka volnočasových aktivit pro děti 15+ • Předčasný odchod žáků ze vzdělávacího systému • Neochota mládeže studovat a využít nabídku místních středních škol • Nedostatek odborných pracovníků pro specifickou práci s žáky (psycholog, spec. pedagog, logoped, asistent pedagoga) • Nedostatek etopedů (odborníků řešících výchovné problémy, poruchy chování) • Nedostatečná spolupráce škol se soukromým sektorem • Malá informovanost a sdílení příkladů dobré praxe • Nedostatečná vybavenost aktivizujícími pomůckami • Nedostatek personálu na NZDM a SASRD Tunnel Vítkov • Žáci ohrožení školním neúspěchem

	Nefungující systém evidence obyvatel v ČR a trvalé bydliště na radnici–nelze doručit žákům korespondenci, nelze je dohledat
Příležitosti	Hrozby

• Přítomnost logopeda a klinického logopeda v lokalitě • Podpora partnerských sítí mezi školami a dalšími organizacemi ve vzdělávání (NNO, sociální služby, zaměstnavatelé) • Podpora inovací ve vzdělávání. • Stáže, tutoring, práce s budoucími pedagogy a jejich zapojování do praxe • Podpora práce s dětmi v rodinách • Investice do úprav objektů a pořízení moderního vybavení pro školská a mimoškolská zařízení, realizace důstojného a bezpečného prostředí pro zkvalitnění vzdělávacího procesu (prostřednictvím dotačních titulů) • Autorita z komunity	• Nemotivující rodinné prostředí pro vzdělávání • Nedostatek odborných pracovníků (psycholog, speciální pedagog, logoped, etoped, AP) • Nedostatek odborníků pro inkluzi • Nedostatečné vzdělání školních asistentů a asistentů pedagoga • Nezájem rodičů o nabízené služby pro děti v rámci formálního i neformálního vzdělávání. • Existence negativních jevů (záškoláctví, šikana, užívání návykových látek, kriminalita apod.) • Nedostatečná kapacita škol a školských zařízení vzhledem k připravovaným legislativním změnám • Odliv pedagogických pracovníků pro odborné vzdělávání • Přístup společnosti (předsudky) k odlišnostem • Vzdělání není hodnota • Dlouhodobě nejasná situace na Základní škole, náměstí Jana Zajíce 1 ve Vítkově, s dopadem na okolní školství
---	---